

İSO imalat PMI'da iyileşme sinyali

İstanbul Sanayi Odası Türkiye

İmalat PMI, ocakta 49,2 değerini aldı. Eşik değer olan 50,0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, 2023 Aralık'ta 47,4 olan manşet PMI, Ocak 2024'te 49,2'ye yükselerek faaliyet koşullarındaki bozulmanın hafiflediğine işaret etti. Manşet PMI son dört ayın en yüksek değerine ulaşsa da üst üste yedinci ay 50,0 eşik değerinin altında kaldı. SP Global Market Intelligence Ekonomi Direktörü Andrew Harker, "Ocak ayına ilişkin PMI verileri, sektörde yavaşlama eğiliminin hafiflediği yönünde olumlu sinyaller verdi. PMI ile resmi **sanayi** üretim verileri arasındaki tarihsel ilişki, yıla iyi bir başlangıç yapıldığını gösteriyor" dedi.

Kızıldeniz sorunu PMI'ya da yansdı

Ekonomik büyümenin öncü göstergesi olan imalat **sanayi** performansı PMI, Türkiye için ocak ayında 49,2 oldu. Manşet PMI son dört ayın en yüksek değerine ulaşsa da üst üste yedinci ay 50,0 eşik değerinin altında kaldı. **ISO Türkiye** PMI ocak ayı sonuçlarına göre, faaliyet koşullarındaki bozulma hafifledi. Ancak, talep ve üretimdeki baskı devam etti ve enflasyon hızlandı. Ayrıca, Kızıldeniz'deki nakliye sorunları tedarik zincirlerini aksattı.

■ **İstanbul Sanayi Odası (ISO)**, aylık periyodlarla yayınladığı Türkiye İmalat PMI verisinin, Ocak 2024 Raporunu ve Türkiye Sektörel İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) açıkladı. Aralık ayında 47,4 olan manşet PMI, ocakta 49,2 ile son dört ayın en yüksek değerine ulaşarak faaliyet koşullarındaki bozulmanın hafiflediğine işaret etti. Bununla birlikte Manşet PMI, son dört ayın en yüksek değerine ulaşsa da üst üste yedinci ay 50 eşik değerinin altında kaldı. Faaliyet koşullarında olumsuz seyrin hafiflemesiyle uyumlu bir şekilde üretimdeki azalış, son 6 ayın en düşük hızında ölçüldü.

PMI raporuna göre takip edilen 10 sektör arasında kimyasal, plastik ve kauçuk ürünleri hariç tüm sektörlerde yeni siparişler yavaşlama kaydederken en sert düşüşün yaşandığı sektör ise giyim ve deri ürünleri oldu. Takip edilen 10 sektörden yarısı yeni yıla istihdamını genişleterek başlangıç yaptı. Yeni ihracat siparişleri de yavaşladı, ancak söz konusu yavaşlama ılımlı düzeyde gerçekleşti. Yeni siparişlerdeki zayıflamaya bağlı olarak firmalar satın alma faaliyetlerini ve stoklarını da azalttı. Bununla birlikte, istihdam aralık ayında sınırlı artışın ardından yeni yılın ilk ayında yatay seyrretti.

S&P Global Market Intelligence Ekonomi Direktörü Andrew Harker, "Ocak ayına ilişkin PMI verileri, sektörde yavaşlama eğiliminin hafiflediği yönünde olumlu sinyaller verdi. PMI ile resmi **sanayi** üretim verileri arasındaki tarihsel ilişki, yıla iyi bir başlangıç yapıldığını gösteriyor. Yine de imalatçılar için halen bazı zorluklar söz konusu. Maliyet enflasyonundaki hızlı ivmelenme, nihai ürün fiyatlarının yüksek oranda artmasına yol açarak talebi sınırlayıcı etki yaptı. Öte yandan, Kızıldeniz'deki nakliye sorunları tedarik zincirlerinde yeniden aksamalara yol açtı" dedi. **-EKONOMİ SERVİSİ**

ISO Türkiye İmalat PMI ocakta 49,2 oldu

İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI, ocakta 49,2 değerini aldı. **ISO Türkiye** İmalat PMI anketinin ocak ayı sonuçları açıklandı. Esik değeri olan 50,0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, 2023 Aralık'ta 47,4 olan manşet PMI, Ocak 2024'te 49,2'ye yükselerek faaliyet koşullarındaki bozulmanın

hafiflediğine işaret etti. Manşet PMI son dört ayın en yüksek değerine ulaşsa da üst üste yedinci ay 50,0 eşik değerinin altında kaldı. Faaliyet koşullarında olumsuz seyrin hafiflemesiyle uyumlu bir şekilde, üretimdeki azalış son altı ayın en düşük hızında ölçüldü. Anket katılımcılarına göre ocak ayında talep, kırılganlığını korumakla birlikte bazı iyileşme işaretleri

de gösterdi. Yeni siparişlerde daralma eğiliminin yedinci aya ulaşması, talepte devam eden kırılganlığı doğrulayan bir diğer gelişme oldu. Yeni ihracat siparişleri de yavaşladı, ancak söz konusu yavaşlama oldukça sınırlı düzeyde gerçekleşti. Yeni siparişlerdeki zayıflamaya bağlı olarak firmalar satın alma faaliyetlerini ve stoklarını da azalttı. Bununla birlikte, istihdam

aralık ayındaki sınırlı artışın ardından yeni yılın ilk ayında yatay seyretti.

Ocakta girdi maliyetleri enflasyonu belirgin bir şekilde ivmelenerek geçen yılın ağustos ayından bu yana en yüksek düzeyde gerçekleşti. Katılımcıların önemli bir bölümü asgari ücret artışının etkilerine işaret ederken ham madde maliyetlerindeki yükseliş ile liradaki değer kaybının

da fiyat baskılarına katkı yaptığı belirtildi. İmalatçılar kendi satış fiyatlarını da belirgin bir hızla artırdı ve enflasyon son beş ayın en yüksek seviyesine ulaştı. Aralıkta hafifçe kısalan tedarikçilerin teslim süreleri ocak ayında uzama kaydetti. Bazı anket katılımcılarına göre teslimat sürelerindeki artış Kızıldeniz'deki gelişmelerin yol açtığı sevkiyat gecikmelerinden kaynaklandı.

BAKAN ŞİMŞEK İSO MECLİS TOPLANTISINDA KONUŞTU

EKONOMİ PROGRAMIMIZ
GEÇİCİ BİR HEVES DEĞİL

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, "KKM, Türkiye'de dezenflasyonla mücadeleyi zorlaştırıyor. Parasal aktarım mekanizmasını bozuyor ve kamunun kullanmadığı bir kaynak, kamunun üzerinde bir yük. Sabırla, zamanla biz KKM'den çıkacağız" dedi

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, İstanbul Sanayi Odası (İSO) Meclisi'nin "Nitelikli, Sürdürülebilir, Rekabet Gücü Yüksek Yeni Nesil Bir Sanayi İçin Yatırım ve Üretim İhtiyaç Duyduğu Finans Politikalarının Önemi" ana gündemiyle gerçekleşen 2024 yılı ilk olağan toplantısına katıldı.

Kübra
YILMAZ

öderken 119 dolar borç alabiliyorlar. Dolayısıyla kaynaktaki önümüzdeki dönemde sorun ciddi bir şekilde azalacak."

EKONOMİDE
DENGELENME BAŞLADI

Bakan Şimşek, ekonomide dengelenmenin başladığını, dış talebin negatif etkisinin yavaşladığını, iç talepte de yumuşama olduğunu belirterek bunun devam edeceğini söyledi.

Cari açığın 2023 Mayıs'ta 60 milyar dolarla zirveyi bulduğunu, dış ticaret açığının 120 milyar dolar civarına yükseldiğini anımsatan Şimşek, şu ifadeleri kullandı: "Enflasyon beklentilerinde iyileşme var. Enflasyon düştükçe bizim hedeflerimiz arasındaki yakınsama çok daha güçlü bir şekilde devam edecektir. Program çalışıyor o açıdan. Merkez bankamızın net rezerv birikimi de mayıs ayına göre ciddi bir düzeyde ama tabii ki henüz arzuladığımız düzeyde değil. Dolayısıyla rezerv birikimi bizim önemli hedeflerimizden bir tanesi. Rezerv yeterliliği konusu hatırlarsanız kısa vadeli, vadesi 1 yıl ve altına düşmüş olan bütün dış borçların 1 katına çıkartmamız lazım. Şu anda 0,8 katındayız. Not görünümünde bir değişim var. Program kararlılıkla ilerledikçe ve bu sonuçlar devam ettiği sürece not artışları peyderpey gelecek. Bizim görünümümüzü iki kademe iyileştiren reyting kuruluşları da var ama genel anlamda hemen hemen tamamı durağandan veya negatiften pozitifte veya durağana doğru geçtiler."

YÜKSEK KATMA
DEĞERLİ ALANLARA
YOĞUNLAŞMALIYIZ

Hazine ve Maliye Bakanı Şimşek, AR-GE, prim ve benzeri teşvikle-

rin 299 milyar lira olacağını belirterek "Az para değil. Yatırım teşvikleri genel anlamda 530 milyar lira. Topladığımız zaman milli gelirin yüzde 2'si kadar sadece sanayiye destekler var. Tanım sektörüne vereceğimiz destekler, yatırım ve finans destekleri 384 milyar lira, vergi destekleri 136 milyar lira, toplam 520 milyar lira. Toplam gayrisafi yurt içi hasılanın 1,3'ü." diye konuştu. Asgari ücrette verilen vergi desteğinden bahseden Şimşek, "Toptancı bir yaklaşımla vergi dışı bırakan herhalde çok nadir ülkelerden bir tanesiyiz. Bunun toplamı yaklaşık milli gelire oran olarak yüzde 4,9. Yani 2 trilyon liranın üzerinde istihdama, üretime destek var. Dolayısıyla biz üreticinin yanındayız. Biz sanayicimizin yanındayız, çiftçimizin yanındayız. İstihdamı destekliyoruz. Yüksek teknoloji yatırımlarını biz önceliklendiriyoruz." açıklamasında bulundu.

TCMB'nin Yatırım Taahhütlü Avans Kredisi başlattığını anımsatan

Şimşek, ileride bütçede imkanı oluşturacaklarını ve bunu bütçenin içerisinde alacaklarını, bu kaynağın her kеше açık olacağını söyledi.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı aracılığıyla verilen desteklerden bahseden Şimşek, şu bilgileri paylaştı:

"Belirlenen 284 üründen herhangi birini üretmek isterseniz oraya başvuruyorsunuz. 2 yıl ödemesiz, 10 yıl vadeli kaynak vereceğiz ve cari piyasa faizinin neredeyse 3'te biri düzeyinde. Dolayısıyla biz yatırımları destekliyoruz. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına başvuruyorsunuz. Bankalar dosyanıza bakıyor. En sonunda kredi o süreçte onaylanıyor. Tamamen somut kriterlere dayalı. Hizmet ihracatı bizim açımızdan çok önemli. Dolayısıyla bu konuların hepsi bizim gündem maddelerimiz. Biz sizin yüksek katma değerli alanlara yoğunlaşmanızı istiyoruz. Yani katma değer zincirinde yukarı çıkmamanızı istiyoruz."

Şirketlerin finansmana erişimi konusunda çok taraflı uluslararası finansal kuruluşlar ve taraf oldukları bankalar ile görüştiklerini anlatan Şimşek, şu bilgileri verdi: "Dünya Bankası'ndan dünyada en çok kaynak kullanan 6'ncı ülkeyiz, kendi bölgemizde birinci ülkeyiz. Dünya Bankası geçen sene Eylül ayında, 'Biz Türkiye'ye önümüzdeki 3 yıl, özel sektör de başta olmak üzere 35 milyar dolar kaynak vereceğiz' dedi. IFC (Uluslararası Finans Kurumu) yine Dünya Bankasının bir kuruluşu yine kendi bölgemizde birinciyiz. Asya Altyapı Yatırım Bankası'nda dünyada ikinci, kendi bölgemizde birinciyiz. İslam Kalkınma Bankası kendi bölgemizde ikinciyiz, dünyada beşinciyiz. Avrupa Konseyi Kalkınma Bankası'nda kendi bölgemizde ikinciyiz."

Şimşek, ocak-mayıs dönemine göre Türkiye'ye çok ciddi bir kaynak girişi olduğunu belirterek şu açıklamalarda bulundu: "Olmasa Türkiye bu kadar yüksek bir cari açığı nasıl finanse edecek? Rezervi nasıl biriktirecek? Bakın dış finansmana erişim ocak-mayıs döneminde bankalarımız 100 dolar borç ödüyordu. 94 dolar buluyorlardı. Şimdi 100 dolar borç ödeyip 151 dolar bulabiliyorlar. Demek ki kaynak girişi çok. Kaynak girişi var. Reel sektörde firmalar 100 dolar borç öderken 74 dolar borç bulabiliyorlardı. Şimdi 100 dolar borç

İKİBİNYİRMİDORT

Ekonomide beklentiler, riskler, fırsatlar

YASED BAŞKANI ENGİN AKSOY

Daha fazla uluslararası yatırım için 4 şartı yerine getirmeliyiz

ELİF ERGÜ
elid@gazeteksijen.com

Engin Aksoy telekomünikasyon sektörünün deneyimli isimlerindendir. 2008 yılından bu yana Vodafone Türkiye'de çeşitli yöneticilik pozisyonlarında çalışan, 2012'den beri Vodafone Türkiye İcra Kurulu üyesi olan Engin Aksoy, son 3 yıldır da Vodafone Türkiye CEO'su. Vodafone Türkiye'ye katılmadan önce 2000-2006 yılları arasında Nike Türkiye'de İcra Kurulu üyesi, 2006-2008 yılları arasında Nike EMEA Bölge Merkezi'nde Avrupa, Orta Doğu ve Afrika'dan sorumlu Kategori Satış Direktörü olan Aksoy, kariyerine 1994 yılında Coca-Cola İçecek'te başlamış, ardından 1997-2000 yılları arasında Michelin Bölge Satış Müdürü olarak devam etmiş bir isim. Türkiye'de faaliyet gösteren yabancı şirketlerde görev yapan Engin Aksoy Uluslararası Yatırımcılar Derneği (YASED) Yönetim Kurulu Başkanlığı'nı da yürütüyor.

Aralık ayında başlattığımız 2024 Beklentileri ve Öngörüler serisinde konuştumuz iş dünyası temsilcilerinin hepsinin işaret ettiği ortak konulardan biri Türkiye'nin yabancı sermayeyi ve özellikle de Türkiye'de üreten, yatırım yapan yabancı sermayeyi çekmesiydi.

Aksoy bu konudaki sonuçlarımızı yanıtladı ve 2024 yılı beklentileri ile ilgili değerlendirmelerde bulundu.

Önce şunu sorayız: Artık yabancı sermaye demiyorsunuz galiba... YASED raporlarında Uluslararası Doğrudan Yatırım (UDY) tabiri kullanılıyor. Yabancı sermaye tabiri biraz içi, biraz dışı değil barındırır bir laf sanki ama OECD bile Foreign Direct Investment tabirini kullanıyor. Onlar da yabancı diyor...

Biz İngilizce raporlarımızda Foreign Direct Investment, yani FDI terimini kullanmaya devam ediyoruz, uluslararası kurumlar da FDI terimini kullanıyor. Türkiye çalışmalarında yabancı sermaye uluslararası terimini kullanmamızın birkaç nedeni var. Öncelikle her ne kadar "foren" kelimesinin Türkçesi "yabancı" olsa da günlük hayatta "yabancı sermaye"nin daha çok finansal yatırımları ifade etmek için kullanıldığını görüyoruz. FDI terimi Doğrudan Yabancı Yatırım olarak geçmişte Türkiye akademik literatüründe yer buluyordu. Ama yabancı (kelime), günlük hayatta yatırım sermayesi (equity investment) dediğimiz bölümden ziyade portföy yatırımlarının jargonu haline gelmeye başlamıştı. Biraz da bu nedenle FDI yerine UDY terimi, yabancı yatırım yerine uluslararası yatırım terimi kullanılmaya başladı. YASED 44 yıllık köklü bir geçmişe sahip. 2005 yılında derneğimiz adına yaptığı değişikliklere itiraz etmiş, bu tanım değişikliğinin temeklerini atmıştı.

Biraz YASED ile ilgili bilgi verebilir misiniz?

Son 50 yılda 250 milyar doların üzerindeki uluslararası doğrudan yatırım, YASED üyeleri de dahil uluslararası şirketlerce ülkemize getirildi. Bugün yaklaşık 1.3 milyon kişi bu şirketlerde istihdam ediliyor, ihracatımızın ortalamaya yüzde 30'u yine bu şirketlerce gerçekleştiriliyor. YASED'in 38 ülkeden her biri sektörün liderleri arasında yer alan 274 üyesi, yatırım elçisi olarak çalışıyor. Üyelerimizin 66 An-Ge merkezi ve 8 tasarruf merkezi, sayısı artan patentleri üretim ve ihracatın katma değeri ve kalitesi sürekli artıyor. YASED şirketleri 85 bin tedarikçisini üretim ve

© FENALAT ZURPÇIÇ

hizmet kalitesini sürekli geliştirmekle kalmıyor, onları ülkemizi ihracatını arttırmaya yönlendiriyor. Dijital ve yeşil dönüşümde en önemli desteğini yine şirketlerimizce gerçekleştirildiğini bilmek gurur verici.

2023'in ilk 11 ayında bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 27'lik düşüşle toplamda 9,2 milyar dolar düzeyinde UDY girişi gerçekleşmiş. Hangi firmalar geldi 2023'te Türkiye'ye, birkaç örnek verebilir misiniz? Para girişi sağlıyor ama inşaat sonrası üretimi katkısı sıfır olan gayrimenkul yatırımlarının payının giderek artması endişe verici mi?

Merkez Bankası Türkiye'nin 2023 yılı rakamlarını şubat ortasında açıklıyor olacak. Ancak 11 aylık verilere baktığımızda, Türkiye'ye geçen yılın aynı dönemine kıyasla yüzde 27'lik bir düşüşle 9,2 milyar dolar düzeyinde UDY girişi gerçekleştiğini görüyoruz. Gayrimenkul yatırımlarının payı yüzde 36. Gayrimenkulün payındaki artışta 2017 yılından sonra göçlemeye başladık, yüzde 20-30 bandından yüzde 40-50 bandına yükseldi. Sektörle ilgili bakarsak aynı dönemde en çok toptan ve perakende ticaret, finans, elektrik dağıtım, depolama, elektronik imalat ve bilgi iletişim sektörlerinde yatırım geldi. Elbette ki bizim odamızın ilk 11 ayda 4,8 milyar dolar tutarında gerçekleşen yatırım sermayesi dediğimiz üreten sermaye'nin hacminin azalması. Bu rakamda da yüzde 28'lik bir azalma mevcut. Bu rakam

kalkınma planlarımız, orta vadeli programlarımız, yıllık programlarımız ve Türkiye UDY Stratejisi'nde ifade edilen hedeflerin gerisinde. BM Ticaret ve Kalkınma Konferansı (UNCTAD)'ni yeni yayınladığı rapora göre, küresel UDY'de 2022 yılına göre çok sınırlı bir artış (yüzde 3) bekleniyor. Ancak ana giriş akımlarının yer aldığı ülkeler hariç tutulduğunda aslında yüzde 18'lik bir azalma öngörüyoruz. Diğer yandan Türkiye aslında küresel UDY'den aldığı payı az da olsa 2023'un ilk 6 ayında artırdı. Türkiye 2019'da dünya genelindeki UDY girişlerinden yüzde 0,6 pay alırken bunu 2020'de yüzde 0,8'e, 2021'de yüzde 0,9'a, 2022'de yüzde 1,1'e yükseltti. Ama hem devletimizin hem özel sektörümüzün bu konudaki ortak kanaati potansiyelimizin gerisinde olduğumuz yönünde. 2023 yılını oluşturan etkileyen küresel gerilim ve belirsizliklerin artmasına ilave olarak 2024 yılında 70'ten fazla ülkenin seçim süreci yaşayacak olduğumuz yönünde. Bu durum temkinli bir yaklaşım beklememizi yanlış olmayacağına düşündürüyor.

Gayrimenkul ve portföy girişi hariç tutulduğunda UDY girişleri açısından 2011-2015 en iyi yıllardı. 2011'de 16 milyar doları aşmış, 2015'te keza 12 milyar doları... 2011-2015 arası

YASED Başkanı Engin Aksoy, küresel tedarik zincirlerine entegrasyonun artırılması ve sürekli iyileştirilen bir insan kaynakları varlığının önemine dikkat çekiyor

Türkiye'nin yabancı sermayeli teknoloji yatırımlarında geri kalmasını da, teknoloji altyapısında AB ortalaması ile başta Çin ve Hindistan olmak üzere Meksika, Brezilya, Şili, Sırbistan gibi ülkelerin gerisinde kalmamızda bağlıyor

yaklaşık 58 milyar dolarlık giriş olmuş. 2023'ten geriye doğru 5 yıla baktığımızda ise 30 milyar dolar civarındayız. Neden böylesine dramatik bir düşüş var? 2011-2015 arası Türkiye yatırım için daha cazip bir ülke miydi? Şimdi değişecek, ne değişti? Yoksa dünyada trend mi böyle?

Küresel UDY'ler ihracat ya da GSYİH gibi genelde düz bir çizgi üzerinde büyümeler gördüğümüz bir alan değil, çok dalgalı bir seyir izliyor. Örneğin dünya genelinde 1990-2000 dönemi uluslararası ticaretin ve uluslararası yatırımların ivme kazandığı bir dönemdi. 2001'de ciddi bir düşüş yaşandı, 2008 sonrasında, küresel yatırım, yatırımların seyrini belirleyen bağlamların gelişimi ve gelişmekte olan ülkelerin getirdiği oranın birbirine yakınsadı. COVID-19 sonrasında 2021'deki güçlü toparlanmaya rağmen, küresel UDY eğilimleri 2022'de ciddi bir düşüş gösterdi.

Türkiye, 2000'lerin başından itibaren küresel UDY pazarındaki varlığını genişleten bir ülke. Diğer yandan, Türkiye'nin potansiyelyle orantılı olarak küresel UDY pazarından yüzde 1,5'lik pay alma hedefine ulaşması için mevcut UDY patikasında değişikliğe ihtiyaç duyuluyor. UDY konusunda rekabet içinde olduğumuz ülkelerin yatırım ortamlarını dikkate aldığımız analizlerimizde ülkemizin rekabetçiliğini en olumsuz etkileyen faktörlerin makroekonomik istikrarsızlık ve düzenleyici çerçevedeki öngörülemezlik olduğunu görüyoruz. Pazar büyüklüğümüz, iş ekosistemimiz, insan kaynaklarımız, maliyet, vergi ve teşviklerden gelen göreceli avantajlarımız rekabetçiliğimizi olumsuz etkileyen hususlar. Son zamanlarda vergilerde biraz cazibemizi kaybettikçe de diğer alanlarda rekabetçiliğimizi koruyoruz. Ancak bu avantajlarımızdan faydalanabilmek için, ekonomik risk göstergelerinin iyileştirilmesi ve düzenleyici çerçevenin güçlendirilmesi büyük önem taşıyor.

Körfez ülkeleri ekonomilerini çeşitlendiriyor

YASED raporlarına göre 2002-2022 arasında en büyük 5 UDY kaynağı ülke Hollanda, Almanya, İspanya, Birleşik Krallık ve ABD. 2023 ilk 10 ayına baktığımızda ise Hollanda ve Almanya

konuslarını korumuş ancak ilk 5'teki diğer üç ülke BAE, Katar ve Rusya olmuş. Sermayenin milliyeti olmaz tamam da Türkiye Batılı şirketlerin tercih ettiği bir yatırım alanı olmaktan çıkıyor mu?

İlk 5 ülke değişebiliyor, ama genel eğilim korunuyor. Türkiye'nin küresel UDY'de görünür olmaya başladığı 2000'li yıllardan bugüne aldığı UDY'nin yüzde 59'u Avrupa Birliği'nin bugünkü 27 ülkesi kaynaklı. İngiltere'yi de dahil edersek bu pay yüzde 66'ya çıkıyor. Geçtiğimiz yılın ilk 11 ayında da Türkiye'ye gelen UDY'nin yüzde 60'ı AB kaynaklı. Yani Batılı şirketlerin tercihlerindeki yerimizi koruyoruz. Öte yandan Orta Doğu ülkelerin geçmiş 20 yılda Türkiye'ye gelen UDY'lerin yüzde 8'inin kaynağı iken geçtiğimiz 11 ayda paydan yüzde 18 olmuş. Ama bu artışın Körfez ülkelerinin son yıllardaki "diversification" dediğimiz ekonomilerini çeşitlendirme faaliyetlerinin de bir sonucu olduğunu unutmamak gerekiyor.

Yenilenebilir enerji ve çip yatırımı geliyor

Türkiye en çok hangi alanda UDY girişi sağlıyor? Hangi sektörler önde, hizmetler sektörünün payı artıyor mu?

Tarihsel olarak baktığımızda Türkiye'ye gelen yatırım sermayesi girişlerinde de finans ve sigorta alıyor. Finans alanını takiben elektrik, toptan ve perakende ticaret ve BİT olmak üzere gıda, kimyasa, metal, elektronik, otomotiv gibi imalat alanlarında da önemli miktarda UDY girişi görüyoruz. Dünya genelinde en fazla hacimde uluslararası sıfırdan yatırım çeken sektörler, yenilenebilir enerji ve çip üretimi ile yan sektörler. Ancak, Türkiye'ye gelen yatırım sermayesi girişleri geleneksel kompozisyonunu koruyor. Dünya genelinde ekonomilerde hizmetlerin ağırlığı artıyor. Ama UDY'ler tamamen değişiyor diyemeyiz. Örneğin 2023 yılının ilk 11 ayında Türkiye'ye gelen UDY'lerin yüzde 44'ü **sanayi** alanında. Son yirmi yılda da **sanayinin** Türkiye'ye gelen UDY içerisindeki payı yüzde 36. Yani bizim için geçen yıl hizmetlerin değil **sanayinin** payı artmış.

Yıllardır otomotiv üssü olmak gibi bir hedefimiz var. Ama son yıllarda önemli bir yatırım oldu. Bu hedeften uzaklaşıyor muyuz?

Otomotiv, Türkiye'nin önde gelen ve önemli ve en büyük ihracat kalemini oluşturan **sanayilerin** birisi. Ayrıca Türkiye, yeni teknolojilerin gelişimi ile bu hedefini hibrit, elektrikli araç ve batarya üretimi alanlarında da kayırdır. Bu bataryalarda yeni yatırımlar yapıyor ve bu alanda destekleniyor. Türkiye bu açıdan zaten küresel olarak önemli otomotiv üsleri arasında bulunuyor. Bu resimde üretim etkin rol oynuyor. Pek çok ülmenin üretim tesisi mevcut. **ISO 9000** listesi sıralamasında da ilk 10 sırada hepisi üretim olan otomotiv sektörü firmaları önemli yer tutuyor. Ayrıca orijinal ekipman üreticileri dışında çok güçlü de bir yan **sanayimiz** var. Üyelerimiz Türkiye'yi yatırım üssü haline getiriyor. Bu açıdan, yeni markaların otomotiv yatırımı gelmesi ölsa da mevcut markaların yatırımlarına devam ediyor.

Son birkaç haftadır elektrikli otomobilin Uzak Doğu kökenli birkaç firmasının Türkiye'yi arastırıyor dediyler, bunun aslı var mı?

Evet yeni yatırımlar için özellikle Uzak Doğu firmaların araştırma yaptıklarını duyuyoruz. Ümit ediyoruz ki araştırmaları olumlu sonuçlanırsa ve bu yatırımlar gerçekleşir. Ülkemizdeki elektrikli araç satış hacminin 2023 yılında yüzde 844'lük artışla 72.179'a ulaştığını görüyoruz. Bu rakam toplam satışın yüzde 75'ini oluşturuyor. Bu artış trendinin sektör için en stratejik konulardan biri olan bataryaların

gelştirilmesine yönelik çalışmalara da yansıdığını görüyoruz.

Şunu çok merak ediyorum:

Tesla Almanya'da bir mega fabrika kurdu. İşçiliğin pahalı, sendikaların güçlü, çevre hassasiyetinin çok yüksek olduğu kuralı bir ülke Almanya. Peki Tesla neden Türkiye'yi değil de Almanya'yı tercih eder?

Yatırım anlamında rakip olan ülkelere baktığımızda, önemli avantajlara sahibiz. Her şeyden önce yılların birikimi ve tecrübesiyle oluşturduğumuz nitelikli işgücü-müz çok kıymetli, otomotiv alanında kuvvetli bir ekosisteme sahibiz, pek çok parçayı lokal olarak tedarik etme imkânımız var, lojistik olarak çok uygun bir konumdayız. Ancak firmalar bunların dışında da yatırım ortamına ve süreçlerine ilişkin birçok parametreyi dikkate alıyorlar. Bir ülkenin ve sektörün küresel düzeydeki rekabetçiliğini etkileyen 4 temel unsur olduğunu düşünüyoruz: Dijital dönüşümün gerçekleştirilmesi, yeşil dönüşümün içselleştirilmesi, küresel tedarik zincirlerine entegrasyon düzeyinin artırılması ve sürekli iyileştiren bir insan kaynakları sisteminin varlığı. Bu 4 temel alanda yapılacak her türlü ilerlemenin yatırım kararları üzerinde çok olumlu etkileri olacağını düşünüyoruz. Örnek vermek gerekirse; dijital sektör ve piyasanın geliştirilmesi için kişisel verilerin yurtdışına aktarımı gibi temel konularda dünya ile entegre olacak mevzuat değişiklikleri ve kurumsal standartları yakalamış, yakın zamanda yasalaşmasını beklediğimiz İklim Kanunu ile emisyon ticaret sistemini AB ile uyumlu bir şekilde kurmuş, Yeşil Mutabakat ve sınırda karbon düzenleme mekanizmasından olumsuz etkilenmeyecek şekilde sektörel altyapı ve yetkinliklerini artırmış, fiber altyapısını geliştirmiş, 5G'de yol almış, siber güvenlikle ilgili mevzuat altyapısını güçlendirmiş, COVID sonrası dönemdeki esnek çalışma uygulamalarının yaygınlaşması ile başlayan çalışma hayatı mevzuatındaki dönüşüm trendlerine uyum sağlamış bir Türkiye'nin, sadece otomotivde değil tüm sektörlerde bir cazibe merkezi olacağını düşünüyoruz.

Yapay zeka konusunda muthiş bir ilerleme ve kıyasıya bir yarış var. Dünya çip endüstrisi de yapay zeka alanındaki gelişmelere göre şekilleniyor. Neden yüksek teknoloji şirketleri Türkiye'de yatırım tercih etmiyor?

Teknoloji geliştiren en büyük küresel şirketlere baktığımızda bu şirketlerin başarısındaki en önemli faktörün Ar-Ge yatırımlarına ayırdıkları büyük finansal kaynaklar ve Ar-Ge faaliyetlerini en verimli şekilde yürüttükleri ülkeleri seçmeleri olduğunu söyleyebiliriz. Geçtiğimiz yıllarda gelişmiş ekonomilerin geliştirmekte olan ülkelere bu alanda sıfırdan yatırım projelerini göttürdüğünü gördük. Hindistan bu konuda dikkate değer bir örnek oldu ve Çin'in bu alanda aldığı yatırımı geçti. Ancak çip özelinde konuştüğümüzda bu yatırımların mega yatırımlar olduğu göz önünde bulundurulmalı. Bu sadece yatırımının masası başında ülkenin yatırım cazibesini karpılaştırması ile değil aynı zamanda ekosistem derinliğiyle, uzun vadeli sektör stratejileri ve teşvik mekanizmaları ile değerlendirilmesi gereken bir oyun alanı oluyor. Teknoloji geliştirme alanında dünya ile Türkiye'nin performansını karpılaştırdığımızda, geniş bant altyapısının gelişmişliği, internet kullanımı, teknolojinin iş kollarına entegrasyonu ve dijital kamu hizmetleri konularında Türkiye'nin AB ortalamasının gerisinde kaldığını ve gelişmekte olan Çin, Rusya, Sırbistan, Şili, Meksika, Brezilya gibi ülkelerin bu alanların bazılarında Türkiye'nin önüne geçtiğini görüyoruz.

Devlette işbirliği önemli

YASED Başkanı olarak, üyelerinizin memnuniyetlerini/şikayetlerini biliyor-sunuzdur. Buna dayanarak soruyorum... Üyeleriniz en çok neden şikâyet ediyor?

Yatırımcılar için en önemli konular, sohbetimez her aşamasında önemle vurguladı-

ğın üzere, makro ekonomik istikrar ve hiç şüphesiz hukuki ve bürokratik öngörülebilirliğin yüksek olduğu bir yatırım ortamı. Küresel rekabetçiliğimizi daha fazla artırabilmek için öngörülebilirliği artırmamız, makroekonomik istikrarı sağlamamız ve yapısal reformları hayata geçirmemiz kritik önem taşıyor.

Öngörülebilirliği güçlendiren bir unsur da ulusal plan, program ve stratejilere bağlı kalınması. İş

dünyası açısından bir çıpa vazifesi gören bu çalışmaların oluşturulması sürecinde iş dünyası ile yakın işbirliği her zaman çok önemli. Biz de başta Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulu (YOİKK) olmak üzere kamunun özel sektör ile oluşturduğu tüm istişare platformlarına destek veriyoruz. Son dönemdeki ekonomi politikalarıyla ilgili olarak ise, ekonomik gelişmeler ve değişen ihtiyaçlara göre sektörel düzenleyici çerçevede değişiklik yapılmasının kaçınılmaz olduğunu farkındayız. Ancak bu değişikliklerin, uluslararası mevzuat çerçevesi ile uyumlu olması ve mutlaka düzenleyici etki analizleri ile desteklenmesi gerekiyor. Bizler zamanında ve yeterli düzeyde bilgilendirilebildiğimiz düzeyde genel merkezlerimizi doğru ve önden bilgilendirebiliriz, böylelikle olumsuz kazaatların ve spekülasyonların önüne geçebiliriz. Bunun için mevzuat hazırlama süreçlerindeki istişare süreçlerinin güçlendirilmesini çok önemsiyoruz. Türkiye'de iş ve yatırım ortamını iyileştirmek için kurulan YOİKK, kamu-özel sektör işbirliğinin en başarılı örneklerinden biri.

Vergi: adil, şeffaf, anlaşılır olmalı

Vergi kanunlarını nasıl buluyorsunuz?

Dünyada ve Türkiye'de yatırım ortamının cazip hale getirilmesi için rekabetçi bir vergi sistemi önemli bir faktör. Tüm ülkelerde vergi sisteminin basit, adil, şeffaf ve anlaşılır olması elbette tüm yatırımcıların beklentisidir. Vergi düzenlemeleri ile ilgili artışların deprem sonrası yeniden yapılanma faaliyetlerinin getirdiği önemli mali yük nedeniyle hasıl olduğunu anlıyoruz. Ancak bu düzenlemelerin, yatırım ortamının öngörülebilirliğini temini açısından; sivil toplum kuruluşları ve özel sektör ile istişare edilerek, uyum için gerekli adaptasyon süresi sağlanarak ve düzenlemenin ihtiyaç nedeniyle yapıldığı ve geçici olduğu vurgusu yapılarak gerçekleştirilmesinde fayda görüyoruz. YASED olarak dikkatle takip ettiğimiz bir diğer konu da "kayıtdışı ekonomi". Bu konuyla mücadele için atılacak kararlı adımların, hem rekabet ortamının iyileştirilmesi/geliştirilmesi hem de bütçe vergi gelirinin artırılabilmesi bağlamında hayati bir önemi haiz olduğu daima akılda tutulmalı.

Türkiye jeopolitik konumu nedeniyle uluslararası ilişkilerde aktif bir ülke. Zaman zaman ani pozisyon değişiklikleri oluyor. Örneğin bir dönem ABD ile kötü oluyoruz, bir dönem Rusya'yla. İsrail, hıza yön değiştiren İsviçre ilişkileri vs. Bu tip siyasi pozisyonlanmalar işlerinizi nasıl etkiliyor?

Uluslararası yatırımcılar olarak bizler yatırım kararlarımızı uzun vadeli olarak veriyoruz. Bu sebeple konjonktürel değişikliklerin uzun vadeli yatırım trendleri üzerinde çok belirli olmadığını düşünüyoruz.

Türkiye uzun bir aradan sonra hiperenflasyon eşliğine gelen bir ekonomi oldu. Yabancı sermaye bu tip ortamlara alışık mı? İstikrar daima ilk tercih midir?

Fiyat istikrarının temini ekonomideki piyasaların etkin bir şekilde işlemesi için bir gereklilik. Yüksek enflasyon uluslararası firmaların çok alışık olduğu bir durum değil. Türkiye'deki uluslararası firmalar olarak bizlerin nispi olarak geçmiş dönemlerden bu konuda tecrübemiz var. Açıkçası bu tecrübeler sayesinde geçmiş dönemde genel merkezlerimize ve farklı ülkelerdeki birimlerimize enflasyonist bir ortamda faaliyet gösterme konusunda destek olduğumuzu da belirtmek isteriz. *

Röportajın tamamını QR kodunu telefonunuza okutarak Oksijen'in YouTube kanalında izleyebilirsiniz.

İSO Başkanı'ndan enflasyon uyarısı: İllüzyonun sonuna geldik

İSO Başkanı Erdal Bahçivan, 'enflasyonist ortamların yarattığı illüzyonun' sonuna geldik" diyerek yapısal reformların aciliyetini vurguladı. Bahçivan ayrıca, Türkiye ekonomisinin ikinci yarıda karşılaşılabilecek zorluklara dikkat çekti. Enflasyonist baskıların ve iç talepteki yavaşlamanın ekonomik büyümeyi olumsuz etkileyeceğini söyleyen Bahçivan, **sanayi** sektörünün rekabet gücünün düştüğünü ve rasyonel ekonomi politikalarına ihtiyaç duyulduğunu ifade etti. Bahçivan, ekonomik gerçeklerin ortaya çıktığı ve asıl sınavın ikinci yarıda başlayacağı bir döneme girildiğini vurguladı. Bahçivan, 2023 yılının son ayı itibarıyla Türkiye İmalat PMI'nın altı aydır daralma bölgesinde seyrettiğini ve bu verinin talepte zayıflığa işaret ettiğine dikkat çekti. İç talepteki yavaşlamanın, bu yıl büyümenin yüzde 4'lük Orta Vadeli Plan (OVP) hedefinin altında kalacağını gösteren yaygın bir

beklentiye yol açtığını ifade etti. 2024 yılının ilk aylarında asgari ücret zammı ve vergi ayarlamalarının etkisiyle aylık enflasyonun yeniden artacağını ve yıllık enflasyonun yıl ortalarına doğru yüzde 70'ler düzeyinde yeni bir zirve yapacağını öngören Bahçivan, bu durumun ekonominin asıl sınavının yılın ikinci yarısında başlayacağını gösterdiğini belirtti.

Bahçivan, 2023 bütçe açığının OVP'de öngörülenden düşük olduğunu ancak Aralık ayı bütçe rakamlarının önümüzdeki süreç için önemli bir uyarı niteliği taşıdığını vurguladı. Toplum vicdanını rahatlatacak bir kamu tasarruf politikası ve bütçe disiplinine ihtiyaç duyulduğunu söyleyen Bahçivan, bu yaklaşımın hem kamu mali dengelerinin korunmasında hem de enflasyonla mücadelede kritik önem taşıdığını dile getirdi.

Makro ekonomik istikrar için ekonomi poli-

tikalarındaki son değişimin tarihsel önemde olduğunu belirten Bahçivan, geçtiğimiz yıllarda izlenen politikalarda rasyonellikten uzaklaşıldığını ve bu durumun fiyat istikrarının kaybedilmesine yol açtığını ifade etti. Ekonomide rasyonel bir çizgiye dönüşün zaman alacağını vurguladı.

Sanayinin pandemi sonrası dönemi olumsuz geçirmediğini ancak enflasyonun devam etmesinin üretim hayatına huzur getirmeyeceğini belirten Bahçivan, artan ciroların yanı sıra maliyetlerin de arttığına dikkat çekti. **Sanayiciler** olarak enflasyonist ortamın yarattığı illüzyonun sonuna geldiğini vurgulayan Bahçivan, maliyetleri artıran faktörlerin dünya pazarlarında Türk sektörlerinin rekabet gücünü zayıflatıldığını söyledi. Özellikle ana metal, tekstil ve gıym sektörlerinde dikkat çeken düşüşlerin bu durumu gösterdiğini belirtti. **(AA)**

ISO TÜRKİYE İMALAT PMI 49,2 OLDU

Ocak ayında İmalat PMI'da bozulma hafifledi

İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI, ocakta da 50 eşik değerin altında kalarak 49,2 değerini aldı.

ISO Türkiye İmalat PMI anketinin ocak ayı sonuçları açıklandı. Eşik değeri olan 50,0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, 2023 Aralık'ta 47,4 olan manşet PMI, Ocak 2024'te 49,2'ye yükselerek faaliyet koşullarındaki bozulmanın hafiflediğine işaret etti. Manşet PMI son dört ayın en yüksek değerine ulaşsa da üst üste yedinci ay 50,0 eşik değerin altında kaldı. Faaliyet koşullarında olumsuz seyrin hafiflemesiyle uyumlu bir şekilde, üretimdeki azalış son altı ayın en düşük hızında ölçüldü.

Veriler yıla iyi bir başlangıç yapıldığını gösteriyor

S&P Global Market Intelligence Ekonomi Direktörü Andrew Harker, "Ocak ayına ilişkin PMI verileri, sektörde yavaşlama eğiliminin hafiflediği yönünde olumlu sinyaller verdi. PMI ile resmi **sanayi** üretim verileri arasındaki tarihsel ilişki, yıla iyi bir başlangıç yapıldığını gösteriyor. Bununla birlikte imalatçılar için halen bazı

zorluklar söz konusu. Maliyet enflasyonundaki hızlı ivmelenme, nihai ürün fiyatlarının yüksek oranda artmasına yol açarak talebi sınırlayıcı etki yaptı. Öte yandan, Kızıldeniz'deki nakliye sorunları, 2023'ün sonlarında iyileşme gösteren tedarik zincirlerinde yeniden aksamlara yol açtı" ifadelerini kullandı.

Anket katılımcılarına göre ocak ayında talep, kırılma eğilimini korumakla birlikte bazı iyileşme işaretleri de gösterdi. Yeni siparişlerde daralma eğiliminin ye-

dinci aya ulaşması, talepte devam eden kırılma eğilimi doğrulan bir diğer gelişme oldu.

Yeni ihracat siparişleri de yavaşladı, ancak söz konusu ya-

avaşlama oldukça ılımlı düzeyde gerçekleşti. Yeni siparişlerdeki zayıflamaya bağlı olarak firmalar satın alma faaliyetlerini ve stoklarını da azalttı. Bununla birlikte, istihdam aralık ayındaki sınırlı artışın ardından yeni yılın ilk ayında yatay seyretti. Ocakta girdi maliyetleri enflasyonu belirgin bir şekilde iv-

melenerek geçen yılın ağustos ayından bu yana en yüksek düzeyde gerçekleşti. Katılımcıların önemli bir bölümü asgari ücret artışının etkilerine işaret ederken ham madde maliyetlerindeki yükseliş ile liradaki değer kaybının da fiyat baskılarına katkı yaptığı belirtildi. Bunun sonucu olarak, imalatçılar kendi satış fiyatlarını da belirgin bir hızla artırdı ve enflasyon son beş ayın en yüksek seviyesine ulaştı. Aralıkta hafifçe kısalan tedarikçilerin teslim süreleri ocak ayında uzama kaydetti. Bazı anket katılımcılarına göre teslimat sürelerindeki artış Kızıldeniz'deki gelişmelerin yol açtığı sevkiyat gecikmelerinden kaynaklandı.

İZTO BAŞKANI MAHMUT ÖZGENER: Enflasyon düşmeyecek algısı tersine çevrilmeli

Ocak ayı meclis toplantısında 2024 yılına ilişkin öngörülerini paylaşan Mahmut Özgener, geçtiğimiz yılın sonunda açıklanan ekonomik programa inancın yeniden tazelenmesi gerektiğini söyledi. Özgener, piyasada fiyatların yeniden artacağına dair endişeler olduğunu belirtti.

Özlem SARSIN- İZMİR

İzmir Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı Mahmut Özgener, asgari ücretteki artışı takiben özel sektördeki ücret artışlarının; bununla birlikte, kamu bütçesinde aralık ayında yaşanan yüksek oranlı açığın ve halihazırda yavaşlamayan iç talebin, dezenflasyonist süreci zorlayabileceği uyarısında bulundu. Ocak ayı meclis toplantısında iş insanlarına seslenen Özgener, "Bu şartlar altında; ekonomik programa olan inancın tazelenmesi ve enflasyon yeterince düşmeyecek algısının tersine çevrilmesi gerektiğine inanıyorum. Çünkü piyasada fiyatların tekrar yükseleceğine dair algı, tüketici talebini erkene alıyor ve bu durum fiyatların devamlı güncellenerek bir sarmal oluşmasına ve sonucunda enflasyonun yükselmesine yol açıyor" dedi.

"KOBİ'lerin dayanıklılığı daha fazla zorlanmamalı"

Ekonomiye dair makroekonomik istikrarın sağlanacağına olan güvenin pekişmesi için yapısal reformların mutlaka devreye girmesi gerektiğine vurgu yapan Özgener, "Fiyatların yüksek seyrettiği dönemde, verimlilik başta olmak üzere ekonominin uzun vadeli perspektifine ilişkin birçok konuda istenilen adımlar atılamadı. Asgari ücret artışına rağmen toplumsal refahta kayıp yaşandığını ve ücretlerin yaşam koşullarını karşılama düzeyinin azaldığını gözlemliyoruz" dedi.

Bir diğer önemli hususun her kademedeki çalışana aynı oranda artış yapılmaması olduğunu söyleyen Özgener, "Asgari ücretli bir çalışan ile orta düzey yöneticinin ücretlerinin yakın seviyeye gelmesinin iş verimliliğini düşürmeye başladığını görüyoruz. Bu durumun işletmelerin operasyonel kapasitelerinin azalmasına neden olduğunu da üyelerimizden geri bildirim olarak alıyoruz. Bu çerçevede, asgari ücret artışının çalışanların alım gücünü beklendiği oranda arttırmadığını, başta KOBİ'ler olmak üzere birçok firmayı olumsuz etkilediğini görüyoruz. Konuyla ilgili, KOBİ'lerin dayanıklılığının daha fazla zorlanmaması gerektiğini düşünüyoruz. Çünkü firmaların maliyet artışı kaynaklı daralmaya gidebilecekleri, kayıt dışı çalışmanın artış gösterebileceği ve bu durumun da iş gücü piyasalarını ve dolayısıyla ülkemiz ekonomisini olumsuz etkileyebileceğini görüyoruz" dedi.

"AB pazarı ihracatımız için önemli"

Ihracatçıların sadece kur rekabetçiliğine dayalı büyümeye endeksli olmaması gerektiğini ifade eden Mahmut Özgener, "Maliyet unsurlarındaki oynaklıklar göz önüne alındığında, kısıtlı imkânlarla da sahip olduklarını görüyoruz. Özellikle asgari ücretin 550 doların üstüne çıkarak, şu ana kadar dolar bazında en yüksek seviyeye ulaşması, ihracatçıların maliyetlerinin daha da artmasına neden oluyor. Enerji maliyetleri başta olmak üzere birçok girdi maliyetinin öngörülemez oluşu; işlerin geliştirilmesi, pazarın çeşitlenmesi ve katma değer artırılmasına yönelik büyük bir engel teşkil ediyor. Bu durumu, **İstanbul Sanayi Odası** Türkiye İmalat Sektörü İhracat İklimi Endeksi de teyit ediyor. Endekse göre 50 olan eşik değeri aşılamayarak Kasım 2023'te 49,5, Aralıkta ise 49,7 olarak gerçekleşmiş ve ihracat ikliminde bozulmanın sürdüğünü işaret etmiştir. Endeks; 50'nin altında yer alarak zayıf bir görünüm ortaya koyuyor. Euro tarafındaki zayıflığın Ortadoğu ve Amerika Birleşik Devletleri ile kompanse edildiğini görüyoruz. Ancak birçok kez vurguladığım gibi Avrupa Birliği tarafında iyileşme olmasının, ülkemizin ihracatı için önem taşıdığı inancındayız" dedi.

İmalat PMI dört ayın en yüksek değerinde

İSO Türkiye İmalat PMI anketinin ocak ayı sonuçları açıklandı. Eşik değer olan 50,0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, 2023 Aralık'ta 47,4 olan manşet PMI, Ocak 2024'te 49,2'ye yükselerek faaliyet koşullarındaki bozulmanın hafiflediğine işaret etti. Manşet PMI son dört ayın en yüksek değerine ulaşsa da üst üste yedinci ay 50,0 eşik değerinin altında kaldı. Faaliyet koşullarında olumsuz seyrin hafiflemesiyle uyumlu bir şekilde, üretimdeki azalış son altı ayın en düşük hızında ölçüldü. Rapor, ham madde maliyetlerindeki yükseliş ve liradaki değer kaybının yanı sıra asgari ücret zammının da etkisiyle yılın başında enflasyonun keskin bir şekilde hızlandığına işaret etti. Talep ve üretimin baskı altında kaldığı ocak ayında büyüme yalnızca kimyasal, plastik ve kauçuk sektörü ile sınırlı oldu. İstihdam tarafında ise daha olumlu gelişmeler öne çıktı ve on sektörden beşi çalışan sayılarını artırdı. Ocak

ayında girdi maliyetleri imalat sanayi genelinde belirgin artışlar kaydetti. Metalik olmayan mineral ürünler hariç tüm sektörlerde enflasyon ivme kazandı. En keskin fiyat artışı ise kara ve deniz taşıtlarında

kaydedilirken en düşük enflasyon ise ana metallerde gerçekleşti.

Sektörde yavaşlama eğilimi azaldı

Açıklamada görüşlerine yer verilen S&P Global Market Intelligence Ekonomi Direktörü Andrew Harker, "Veriler, sektörde yavaşlama eğiliminin hafiflediği yönünde olumlu sinyaller verdi. Bununla birlikte imalatçılar için halen bazı zorluklar söz konusu. Maliyet enflasyonundaki hızlı ivmelenme, nihai ürün fiyatlarının yüksek oranda artmasına yol açarak talebi sınırlayıcı etki yaptı. Öte yandan, Kızıldeniz'deki nakliye sorunları, 2023'ün sonlarında iyileşme gösteren tedarik zincirlerinde yenden aksamalara yol açtı" ifadelerini kullandı.

İTO, geçen ay perakende fiyatların aylık yüzde 6.7, yıllık yüzde 76.2 arttığını açıkladı

İlk ‘uçuş’ İstanbul’da!

TÜİK’in Ocak 2024’le ilgili 5 Şubat’ta açıklayacağı “resmi enflasyon” öncesi, bunun en önemli öncü göstergelerinden biri kabul edilen verileri dün **İstanbul Ticaret Odası (İTO)** duyurdu. Ortaya çıkan sonuçlar, fiyat artışlarının yeni yıla tam gaz girdiğini netleştirdi.

Buna göre İstanbul’daki perakende fiyatları (İstanbul TÜFE) ifade eden **İTO Ücretliler Geçinme İndeksi**, Ocak 2024’te önceki aya (aylık) kıyasla yüzde 6.72, Ocak 2023’e (yıllık) kıyasla yüzde 76.17 yükseldi. 12 aylık ortalama artış ise yüzde 69.82 oldu. Yıllık artış önceki ay yüzde 74.88 idi. Bu kapsamda ana harcama (alt) gruplarına bakıldığında özellikle aylık bazda çarpıcı fiyat artışları olduğu ortaya çıktı.

Sağlıkta yüzde 98.8

Aylık artışta yüzde 25 ile sağlık ve kişisel bakım harcamaları ve yüzde 20.67 ile ulaştırma harcamaları özellikle dikkat çekti. Bu harcamalardaki yıllık artışlar ise sırasıyla yüzde 98.76 ve yüzde 89.97 oldu. Bunların yanında aylık

Aylık fiyat artışlarına ana harcama grupları açısından bakıldığında yüzde 20.7 ile ulaştırma ve yüzde 25 ile sağlık-bakım dikkat çekiyor. Gıdadaki artış ise yüzde 5.5.

artışlar konut harcamalarında yüzde 7.58, ev eşyasında yüzde 4.49 olurken giyimde yüzde 3.87 düşüş hesaplandı. Toplumun geniş kesimlerinin harcama sepetinin en büyük kısmını oluşturan gıdada ise aylık yüzde 5.51, yıllık yüzde 79.65 artış oldu. Bu kapsamda ise “et, balık ve kümes hayvanları”ndaki yüzde 11.18’lik fiyat artışı öne çıktı.

Bu gruptaki yıllık artış da yüzde 113.77’ye ulaştı.

Öte yandan **İTO**’nun daha çok ticari yaşamla ilgili olan Toptan Eşya Fiyatları İndeksi de Ocak 2024’te aylık yüzde 4.69, yıllık yüzde 61.48 ve 12 aylık ortalamada yüzde 66.94 arttı. Yıllık artış önceki ay yüzde 62.77 idi.

• Ekonomi Servisi

Markette lider yeşil fasulye

TÜRKİYE Ziraat Odaları Birliği (TZOB) Genel Başkanı Şemsi Bayraktar’ın dün yaptığı açıklamaya göre Ocak 2024’te, önceki aya kıyasla “market”te izlenen 42 ürünün 29’unda fiyat artışı, 13’ünde fiyat azalışı görüldü. Fiyatı en fazla artan ürün yüzde 34.7 ile yeşil fasulye, en çok azalan ürün yüzde 20.7 ile kuru üzüm oldu. Buna karşın “üretici”de takip edilen 34 ürünün 24’ünde fiyat artışı, ikisinde fiyat düşüşü hesaplandı. 8 üründe ise fiyat değişimi olmadı. Üreticide en çok fiyat düşüşü yüzde 27.3 ile portakalda, en fazla fiyat artışı da yüzde 56.9 ile yeşil soğanda meydana geldi. Bayraktar, “Tarımsal ürünlerin marketlerde birbirinden farklı yüksek fiyatlara satılması kabul edilir değil” dedi.

• Ekonomi Servisi

PMI ‘kötümser’ tarafta sürüyor

İSTANBUL Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) anketinin Ocak 2024 sonuçları dün açıklandı.

Buna göre Aralık 2023’te 47.4 olan manşet PMI, geçen ay 49.2’ye yükselse de üst üste yedinci ay 50 eşik değerinin altında, “kötümser” tarafta kaldı. Sonuçları yorumlayan S&P Global Market Intelligence Ekonomi Direktörü Andrew Harker, “Yıla iyi bir başlangıç yapılırsa da imalatçıların için halen bazı zorluklar söz konusu. Maliyet enflasyonundaki hızlı ivmelenme, nihai ürün fiyatlarının yüksek oranda artmasına yol açarak talebi sınırlayıcı etki yaptı. Kızıldeniz’deki nakliye sorunları, 2023’ün sonlarında iyileşme gösteren tedarik zincirlerinde yeniden aksamlara yol açtı” dedi.

“Türkiye’de orta vadeye bakılmaz”

Boyner Holding Yönetim Kurulu Başkanı Cem Boyner, güncel ekonomik gelişmeleri yorumlayarak şirketlerin artık kısa ve uzun vade plan yapabilir durumda olduğunu belirtti ve “Orta vadede plan yapma dönemi bitti. Bir kaptan gibi teknenin bir metre önüne bakıp yol alıyoruz” dedi. Bir sohbet toplantısı düzenleyen Boyner, Türkiye’nin gelişimine ilişkin de şu vurguyu yaptı: “Kendi geçmişimize borcumuz yüksek, çok fark var kapatmamız gereken. Bu değişerek değil, koşarak da değil, zıplayarak yetişeceğimiz bir durum. Kendi grubumuzu da böyle görüyoruz, sıçrayarak iş yapmak zorundayız.”

10 bin çalışanla 20 milyon müşteriye ulaştıklarını ve geçen yıl 1 milyar dolar ciro elde ettiklerini açıklayan Boyner, “Finansal borçluluğumuzun sıfır olduğu bir noktaya geldik” diyerek şu bilgileri verdi:

Tasarruf ettirecekler

- ✓ 20-35 yaş grubu müşterisi, toplam müşterimizin yüzde 43’üne ulaştı. Çok önemli değişiklik yaşadık.
- ✓ Dijitalde şirketlerimizi birleştirdik. Türkiye’de en çok çalışılmak istenen şirketlerden biri olduk. 2024’te 2

bin kişi daha aramıza katılacak.

✓ IT’ye pandemi sonrasında 2 milyar TL, mağazalara ise 750 milyon TL yatırım yaptık.

✓ Hopi’de parçalı tasarruf ürünü geliyor: Müşterinin harcama özgürlüğünü elinden almadan, tasarruf etmesini de istiyoruz. Zor günleri de birlikte aşılıyor.

✓ Yeni platformumuz BoynerNow’u müşterimiz sevdi. Önümüzdeki yıllarda yurtdışına açmayı hedefliyoruz.

• Ekonomi Servisi

Cem Boyner

İSO Türkiye İmalat PMI yükseldi

İSTANBUL Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI anketinin ocak ayı sonuçları açıklandı.

Eşik değer olan 50,0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, 2023 aralık ayında 47,4 olan manşet PMI, Ocak 2024'te 49,2'ye yükselerek faaliyet koşullarındaki bozulmanın hafiflediğine işaret etti.

Manşet PMI son dört ayın en yüksek değerine ulaşsa da üst üste yedinci ay 50,0 eşik değerinin altında kaldı.

İmalatta Bozulma Devam Ediyor!

GÜNAY İŞERİ / DOĞRUHABER

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) anketinin Ocak 2024 dönemi sonuçları açıklandı. Eşik değer olan 50,0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, 2023 Aralık'ta 47,4 olan manşet PMI, Ocak 2024'te 49,2'ye yükselerek faaliyet koşullarındaki bozulmanın hafiflediğine işaret etti. Manşet PMI son dört ayın en yüksek değerine ulaşsa da üst üste yedinci ay 50,0 eşik değerinin altında kaldı.

İSTİHDAM, OCAK AYINDA YATAY SEYRETTİ

Faaliyet koşullarında olumsuz seyrin hafiflemesiyle uyumlu bir şekilde, üretimdeki azalış son altı ayın en düşük hızında ölçüldü. Anket katılımcılarına göre ocak ayında talep kırılganlığını korumakla birlikte bazı iyileşme işaretleri de gösterdi. Yeni siparişlerde daralma eğiliminin yedinci aya ulaşması, talepte devam eden kırılganlığı doğrulayan bir diğer gelişme oldu. Yeni ihracat siparişleri de yavaşladı, ancak söz konusu yavaşlama oldukça ılımlı düzeyde gerçekleşti. Yeni siparişlerdeki zayıflamaya bağlı olarak firmalar satın alma faaliyetlerini ve stoklarını da azalttı. Bununla birlikte, istihdam aralık ayındaki sınırlı artışın ardından yeni yılın ilk ayında yatay seyretti.

Ocakta girdi maliyetleri enflasyonu belirgin bir şekilde ivmelenerek geçen yılın ağustos ayından bu yana en yüksek düzeyde gerçekleşti. Katılımcıların önemli bir bölümü asgari ücret artışının etkilerine işaret ederken ham madde maliyetlerindeki yükseliş ile liradaki değer kaybının da fiyat baskılarına

katkı yaptığı belirtildi. Bunun sonucu olarak, imalatçılar kendi satış fiyatlarını da belirgin bir hızda artırdı ve enflasyon son beş ayın en yüksek seviyesine ulaştı. Aralıkta hafifçe kısalan tedarikçilerin teslim süreleri ocak ayında uzama kaydetti. Bazı anket katılımcılarına göre teslimat sürelerindeki artış Kızıldeniz'deki gelişmelerin yol açtığı sevkiyat gecikmelerinden kaynaklandı.

VERİLER YILA İYİ BİR BAŞLANGIÇ YAPILDIĞINI GÖSTERİYOR

İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI anket verileri hakkında değerlendirmede bulunan S&P Global Market Intelligence Ekonomi Direktörü Andrew Harker, şunları söyledi: "Ocak ayına ilişkin PMI verileri, sektörde yavaşlama eğiliminin hafiflediği yönünde olumlu sinyaller verdi. PMI ile resmi **sanayi** üretim verileri arasındaki tarihsel ilişki, yıla iyi bir başlangıç yapıldığını gösteriyor. Bununla birlikte imalatçılar için halen bazı zorluklar söz konusu. Maliyet enflasyonundaki hızlı ivmelenme, nihai ürün fiyatlarının yüksek oranda artmasına yol açarak talebi sınırlayıcı etki yaptı. Öte yandan, Kızıldeniz'deki nakliye sorunları, 2023'ün sonlarında iyileşme gösteren tedarik zincirlerinde yeniden aksamalara yol açtı."

TALEP VE ÜRETİM BASKI ALTINDA KALDI

İstanbul Sanayi Odası Türkiye Sektörel PMI raporu ham madde maliyetlerindeki yükseliş ve liradaki değer kaybının yanı sıra asgari ücret zammının da etkisiyle yılın başında enflasyonun keskin bir şekilde hızlandığına işaret etti. Talep ve üretimin baskı altında kaldığı ocak ayında büyüme yalnızca kimyasal, plastik ve kauçuk sektörü ile sınırlı oldu. İstihdam tarafında ise daha

Aralık ayında 47,4 olan **ISO** imalat PMI, Ocak'ta 49,2 ile son dört ayın en yüksek değerine ulaşarak faaliyet koşullarındaki bozulmanın hafiflediğine işaret ederken; son dört ayın en yüksek değerine ulaşsa da üst üste yedinci ay 50 eşik değerinin altında kaldı.

olumlu gelişmeler öne çıktı ve on sektörden beşi çalışan sayılarını artırdı. Ocak ayında girdi maliyetleri imalat **sanayi** genelinde belirgin artışlar kaydetti. Metalik olmayan mineral ürünler hariç tüm sektörlerde enflasyon ivme kazandı. En keskin fiyat artışı kara ve deniz taşıtlarında kaydedilirken en düşük enflasyon ise ana metallerde gerçekleşti. Ocakta satış fiyatlarındaki en hızlı artış da yine kara ve deniz taşıtlarında gerçekleşti ve bu sektörde enflasyon son beş ayın en yüksek seviyesine ulaştı. En yavaş artış ise metalik olmayan mineral ürünlerde ölçüldü. Nihai ürün fiyatları tüm sektörlerde ocak ayına göre daha hızlı arttı.

İmalatçılar 2024 yılının başında zorlu bir talep ortamıyla karşı karşıya kaldı. Kimyasal, plastik ve kauçuk ürünleri hariç tüm sektörlerde yeni siparişler yavaşlama kaydederken en sert düşüşün yaşandığı sektör ise giyim ve deri ürünleri oldu. Dış talep tarafında ise daha olumlu bir tablo ortaya çıktı. Dört sektörde yeni ihracat yeni siparişleri artış gösterirken en hızlı genişleme makine ve metal ürünlerinde gerçekleşti. Ocak ayında toplam yeni siparişlerde olduğu gibi üretimde de büyüme kimyasal, plastik ve kauçuk sektörü ile sınırlı kaldı. Üretimdeki en belirgin yavaşlama ise metalik olmayan mineral ürünlerde kaydedildi. Takip edilen on sektörden yarısı yeni yıla istihdamını genişleterek başlangıç yaptı. Gıda ürünleri son dört ayda ilk kez çalışan sayılarını artırdı. Buna karşılık en belirgin istihdam kaybı ise giyim ve deri ürünleri firmalarında görüldü.

İmalat PMI 7 aydır daralmaya işaret ediyor

İSO İmalat Sektörü PMI, ocakta 49,2 ile son 4 ayın en yüksek değerine ulaşarak faaliyet koşullarındaki bozulmanın hafiflediğine işaret etse de; üst üste 7'inci ayda 50 eşik değerinin altında kaldı. Aralık ayında 47,4 olan manşet PMI, ocakta 49,2 ile son dört ayın en yüksek değerine ulaşarak faaliyet koşullarındaki bozulmanın hafiflediğine işaret etti. Bununla birlikte, Manşet PMI son dört ayın en yüksek değerine ulaşsa da üst üste yedinci ay 50,0 eşik değerinin altında kaldı. Faaliyet koşullarında olumsuz seyrin hafiflemesiyle uyumlu bir şekilde, üretimdeki azalış son altı ayın en düşük hızında ölçüldü. **İstanbul Sanayi Odası** Türkiye Sektörel PMI raporuna göre takip edilen 10 sektör arasında kimyasal, plastik ve kauçuk ürünleri hariç tüm sektörlerde yeni siparişler yavaşlama kaydederken en sert düşüşün yaşandığı sektör ise giyim ve deri ürünleri oldu. Takip edilen on sektörden yarısı yeni yıla istihdamını genişleterek başlangıç yaptı

Açıklamada şöyle denildi: "Anket katılımcılarına göre ocak ayında talep kırılganlığını korumakla birlikte bazı iyileşme işaretleri de gösterdi. Yeni siparişlerde daralma eğiliminin yedinci aya ulaşması, talepte devam eden kırılganlığı doğrulayan bir diğer gelişme oldu. Yeni ihracat siparişleri

de yavaşladı, ancak söz konusu yavaşlama oldukça ılımlı düzeyde gerçekleşti. Yeni siparişlerdeki zayıflamaya bağlı olarak firmalar satın alma faaliyetlerini ve stoklarını da azalttı. Bununla birlikte, istihdam aralık ayındaki sınırlı artışın ardından yeni yılın ilk ayında yatay seyretti.

'Enflasyon yılın ortasında yüzde 70'le zirve yapacak'

İSO Başkanı Erdal Bahçivan asgari ücret ve vergilerdeki artışla yılın ortasında enflasyonda tırmanış olacağını ve yüzde 70'le zirve yapacağını belirterek "Asıl sınav yılın ikinci yarısında" dedi.

İSTANBUL Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, "2024 yılının ilk aylarında, asgari ücret zammı ve vergi ayarlamalarının etkisiyle aylık enflasyonun seyrinde yeniden bir bozulma göreceğiz ve muhtemelen yıllık enflasyon yıl ortalarına doğru yüzde 70'ler düzeyinde yeni bir zirve yapacak. Yani asıl sınavın yılın ikinci yarısında başlayacağı açık." dedi. **İSO** Meclisi'nin 2024 yılı ilk olağan toplantısı "Nitelikli, Sürdürülebilir, Rekabet Gücü Yüksek Yeni Nesil Bir **Sanayi** İçin Yatırım ve Üretimin İhtiyaç Duyduğu Finans Politikalarının Önemi" ana gündemi ile gerçekleştirildi. Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in konuk olduğu ve Türkiye ve dünya ekonomisine ilişkin bir sunum gerçekleştirildiği toplantıya, Türkiye Bankalar Birliği (TBB) Yönetim Kurulu Başkanı Alpaslan Çakar, Halk Bankası Genel Müdürü Osman Arslan ve Türkiye İhracatçıları Meclisi (TİM) Başkanı Mustafa Gültepe de katıldı. Bahçivan, Bakan Şimşek'in **sanayicilerle** birlikte olmasının kendilerine güç ve moral verdiğine dikkati çekerek, şunları kaydetti:

İVME KAYBEDİYORUZ

"Küresel ekonomide zorlu rekabet koşulları **sanayicileri** zora sokuyor. Ülkemizde ise ekonomide yeni dengeleme çabaları, enflasyonla mücadele, dış pazarlarımızdaki daralma, kur-ihracat ilişkisi ve ihracatımızın kompozisyonuyla ilgili konular öne çıkıyor. İşte bu noktada önemle vurgulamak isterim ki bizim için her zaman, her yerde savunduğumuz gibi en öncelikli husus finansal istikrardır. Finansal istikrar adeta bir binanın temeli gibi sağlamlığı ve güveni ifade ediyor." Türkiye ekonomisine bakıldığında, düşük küresel büyüme, zayıf dış talep koşulları ve para politikasında yaşanan sıkışmaya bağlı olarak Türkiye'de ivme kaybının gözle görünürlü hale geldiğini belirten Bahçivan, "2023'ün son

ayı itibarıyla **İSO Türkiye** İmalat PMI 6 aydır kesintisiz daralma bölgesinde seyreder. Toplam yeni siparişler ve yeni ihracat siparişleri gibi alt kalemler talepte zayıflığa işaret ediyor ve önümüzdeki aylar için güçlü bir iyimserlik de sunmuyor. Her ne kadar iç talepteki yavaşlama henüz enflasyon hedefleri bakımından istenilen ölçülerde olmasa da bu

yıl büyümenin yüzde 4'lük OVP hedefinin altında kalacağına dönük yaygın bir beklenti hakim" dedi. **İSO Başkanı** Bahçivan, ekonomiyi yeniden rasyonel bir çizgiye taşıma yönündeki çabaların sonuç vermesinin zaman alacağına vurgu yaparak, yeni ekonomi anlayışının başlamasından bu yana bu konudaki güven ve sabır vurgularını her platformda dile getirdiklerini ve bugün de sürdürdüklerini ifade etti.

SABIR VE STRES TESTİ

Herkesin aslında bir anlamda sabır ve stres testinden geçtiğini ifade eden Bahçivan, "Kimilerinin sadece rakamlara bakarak **sanayinin** büyüme performansı üzerinden yaptıkları yorumlar için burada şunu ifade etmek istiyorum: Evet samimi konuşmak gerekirse aslında **sanayi**, pandemi sonrasındaki süreci olumsuz geçirmedir. Birikmiş ve yüksek talep, özellikle ihracat pazarları kanalıyla **sanayiye** olumlu yansdı. Büyüme rakamlarında **sanayinin** aldığı payda da bu görüldü. Ancak enflasyonun kalıcı olarak devam etmesinin üretim hayatına asla huzur getirmeyeceğini de hep birlikte gördük." açıklamasında bulundu.

'KUR KORUMALI MEVDUAT MÜCADELEYİ ZORLAŞTIRIYOR'

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, "Kur Korumalı Mevduat (KKM), Türkiye'de de enflasyonla mücadeleyi zorlaştırıyor. Parasal aktarım mekanizmasını bozuyor ve kamunun kullanmadığı bir kaynak, kamunun üzerinde bir yük. Dolayısıyla buradan çıkış bizim hedefimizdir ama piyasaları bozmadan çıkıyoruz. Sabırla, zamanla biz KKM'den çıkacağız" dedi. Şimşek, Türk lirasında 1 aylık opsiyonların imae ettiği kur oynadığının şu anda nispeten istikrarlı ülkelere benzer bir şekilde gittiğini söyledi. Şimşek, hedeflerinden birisinin "kur korumalı mevduattan çıkış" olduğunu altını çizdi. Türkiye'deki toplam kamu borcunun milli gelire oranının brüt olarak yüzde 34 olduğunu ifade eden Şimşek, şu değerlendirmelerde bulundu "Bu, uluslararası kuruluşların tahminleri. Türkiye'nin bütün borçluluğu yani toplam borçlu hanehalkı, şirketlerin, finansal kuruluşların, devletin bütün borcunun milli gelire oranı, bize benzer gelişmekte olan ülkelerin oranının yarısından azdır. Yani gelişmekte olan ülkelere toplam borcun milli gelire oranı yüzde 256 ise Türkiye'de yüzde 117. Bunun 53 puanı finansal olmayan reel sektörün, 34 puanı kamunun, ondan sonra da tabii ki hanehalkının var, yüzde 12, finansal sektörün var, yüzde 18."

İSO Yönetim Kurulu Başkanı Bahçivan, "2024 yılının ilk aylarında, asgari ücret zammı ve vergi ayarlamalarının etkisiyle aylık enflasyonun seyrinde yeniden bir bozulma göreceğiz ve muhtemelen yıllık enflasyon yıl ortalarına doğru yüzde 70'ler düzeyinde yeni bir zirve yapacak. Yani asıl sınavın yılın ikinci yarısında başlayacağı açık." dedi.

Enflasyon yeni bir zirve yapacak

İSTANBUL Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, "2024 yılının ilk aylarında, asgari ücret zammı ve vergi ayarlamalarının etkisiyle aylık enflasyonun seyrinde yeniden bir bozulma göreceğiz ve muhtemelen yıllık enflasyon yıl ortalarına doğru yüzde 70'ler düzeyinde yeni bir zirve yapacak. Yani asıl sınavın yılın ikinci yarısında başlayacağı açık." dedi. **İSO** Meclisi'nin 2024 yılı ilk olağan toplantısı açılış konuşmasını yapan **İSO Başkanı** Bahçivan, Ha-

ERDAL BAHCIVAN

zine ve Maliye Bakanı Şimşek'in, **İSO**'yu ziyaretinin ve **sanayicilerle** bir araya gelmesinin çok önemli ve anlamlı olduğunu dile getirdi. Türkiye ekonomisine bakıldığında, düşük küresel büyüme, zayıf dış talep şartları ve para politikasında yaşanan sıkışmaya bağlı olarak Türkiye'de ivme kaybının gözle görünür hale geldiğini belirten Bahçivan, "2023'ün son ayı itibarıyla **İSO** Türkiye İmalat PMI 6 aydır kesintisiz daralma bölgesinde seyrediyor. Toplam yeni siparişler ve yeni ihracat si-

parişleri gibi alt kalemler talepte zayıflığa işaret ediyor ve önümüzdeki aylar için güçlü bir iyimserlik de sunmuyor. Diğer taraftan 2023'ü yüzde 65 ile zirve seviyedeki bir enflasyonla kapatmış durumdayız. 2024 yılının ilk aylarında, asgari ücret zammı ve vergi ayarlamalarının etkisiyle aylık enflasyonun seyrinde yeniden bir bozulma göreceğiz ve muhtemelen yıllık enflasyon yıl ortalarına doğru yüzde 70'ler düzeyinde yeni bir zirve yapacak. Yani asıl sınavın yılın ikinci yarısında başlayacağı açık." değerlendirmesinde bulundu. **İstanbul** - aa

KKM kamunun üzerinde yük

HAZİNE ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, "Kur Korumalı Mevduat (KKM), Türkiye'de dezenflasyonla mücadeleyi zorlaştırıyor. Parasal aktarım mekanizmasını bozuyor ve kamunun kullanmadığı bir kaynak, kamunun üzerinde bir yük. Dolayısıyla buradan çıkış bizim hedefimizdir ama piyasaları bozmadan çıkıyoruz. Sabırla, zamanla biz KKM'den çıkacağız." dedi. Bakan Şimşek, **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** Meclisi'nin

MEHMET ŞİMŞEK

2024 yılı ilk olağan toplantısına katıldı. Şimşek yaptığı konuşmada hedeflerinden birisinin "kur korumalı mevduattan çıkış" olduğunu altını çizerken, "KKM Türkiye'de dezenflasyonla mücade-

leyi zorlaştırıyor. Parasal aktarım mekanizmasını bozuyor ve kamunun kullanmadığı bir kaynak, kamunun üzerinde bir yük. Dolayısıyla buradan çıkış bizim hedefimizdir ama piyasaları bozmadan çıkıyoruz. Sabırla, zamanla KKM'den çıkacağız. Çıkış başladı, ağustosa göre gördüğünüz gibi yaklaşık çok ciddi bir düşüş var. Reel olarak düşüş daha yüksek. Dolar bazında da düşüş çok yüksek. Önümüzdeki dönemde devam edecek." dedi. **İstanbul** - aa

ÜST ÜSTE YEDİ AYDIR ÜRETİM DARALIYOR

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Tür-
kiye İmalat PMI (Satın Alma Yö-
neticileri Endeksi) anketinin Ocak
2024 dönemi sonuçları açıklandı.

Eşik değer olan 50,0'nin
üzerinde ölçülen tüm rakamların
sektörde iyileşmeye işaret ettiği
anket sonuçlarına göre, 2023
Aralık'ta 47,4 olan manşet
PMI, Ocak 2024'te 49,2'ye
yükselerek faaliyet koşullarındaki
bozulmanın hafiflediğine işaret
etti. Manşet PMI son dört ayın
en yüksek değerine ulaşsa da üst
üste yedinci ay 50 eşik değerini
altında kaldı.

Olumsuz seyrin hafiflemesiyle
uyumlu bir şekilde, üretimdeki

azalış son altı ayın en düşük hı-
zında ölçüldü. Anket katılımcıla-
rına göre ocak ayında talep, kırıl-
ganlığını korumakla birlikte bazı
iyileşme işaretleri de gösterdi.
Yeni siparişlerde daralma eğilimi-
nin yedinci aya ulaşması, talepte
devam eden kırılğanlığı doğrula-
yan bir gelişme oldu. Yeni ihracat
siparişleri de yavaşladı, ancak söz
konusu yavaşlama oldukça ılımlı
düzeyde gerçekleşti. Yeni sipariş-
lerdeki zayıflamaya bağlı olarak
firmalar satın alma faaliyetlerini
ve stoklarını da azalttı. Bununla
birlikte, istihdam aralık ayındaki
sınırlı artışın ardından yeni yılın
ilk ayında yatay seyretti.

SABIRIN SONU SELA METTİR

Hazine ve Maliye Bakanı Şimşek, "KKM'tan çıkış bizim hedefimizdir. Piyasaları bozmadan çıkacağız. Sabırla, zamanla KKM'den çıkacağız. Herkese umutsuzluğa kapılmadan çalışmaya davet ediyorum" dedi

HAZINE ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** Meclisi'nin 2024 yılı ilk olağan toplantısı olan ve "Nitelikli, Sürdürülebilir, Rekabet Gücü Yüksek Yeni Nesil Bir **Sunay** İçin Yatırım ve Üretimin İhtiyaç Duyduğu Finans Politikalarının Önemi" ana gündemiyle gerçekleştirilen toplantısına katıldı.

Konuşmasına küresel ölçekte yaşanan ekonomik gelişmelerle başlayan Şimşek, 2024'te küresel ticarete bir canlanma başlayacağı öngörülerini anımsattı. Avro Bölgesi'nde de büyümenin 2024'te bir miktar yükseleceğine atıfta bulunan Şimşek, bu toparlanmanın Türk **sanayisi** açısından kısmi de olsa destekleyici olacağını aktardı.

Şimşek, küresel ticarete başlaması beklenen canlanmaya dikkati çekerek şunları kaydetti: "2023'te küresel ticaret de aslında hemen hemen hiç büyümedi. Dolayısıyla bu yüzde 2-3 arası bir büyüme değerli olacak. Dezenflasyon, enflasyonda düşüş dünyada devam ediyor. Küresel olarak baktığımız zaman enflasyon yüzde 8,1 düşmesi öngörülmüyor bu sene için."

Enflasyon şoku küreselde 2020'de çok belirgin hale geldi ve biz şu an 3. yıldız. IMF'nin yaptığı bir kapsamlı bir çalışma var, 56 ülkeye bakıldı, yaklaşık 100 tane

şok incelendi. Dünyada enflasyonun bir program dahilinde, doğru tepki vererek şok öncesi düzeye dönməsi ortalama 3,4 yıl almış.

Yani ortalama 3,4 yıl alıyor, bu da ortalama. Daha fazla süren şoklar var, daha az süren şoklar var. Tabii, küresel enflasyonun inişiyor olması 2024'te ve 2025'te Amerikan Merkez Bankası'nın hem de Avrupa Merkez Bankası'nın faiz indirim beklenitlerini artırmış durumda.

Küresel ticarete korumacı politikalar yeni değil, küresel finansal kriz sonrasında yoğunlaştı ve sadece mal ticaretiyle sınırlı değil.

Aslında yatırımlarda, hizmetlerde bile artık korumacılık dünya için yeni bir normale dönmüş durumda. Özellikle yeni önemli bir trend var, dost ülkelerden tedarik. Bu önemli bir trende dönüşmüş durumda şu anda. Yani jeopolitik olarak uzak ülkelerden, çok uzak

ülkelerden tedarik azalıyor, jeopolitik olarak aynı kulübün üyesi ülkeler arasında tedarik güçlü bir şekilde artıyor. Türkiye'nin bu anlamda avantajları var."

Bakan Şimşek, emtia fiyatlarının 2023 yılında gevşediğine dikkati çekerek bu seneyle ilişkin farklı beklentiler olsa da küresel büyümenin cızız kalması durumunda, burada kalıcı güçlü bir şok beklenmediğini söyledi. **AA**

"DAHA ADİL GELİR DAĞILIMI AÇISINDAN DA FİYAT İSTİKRARI OLMAZSA OLMAZ"

MEHMET Şimşek, daha adil gelir dağılımı açısından da fiyat istikrarının olmazsa olmazı olduğunu dikkati çekerek konuşmasına şöyle devam etti:

"Bizim dezenflasyon programının çerçevesi çok basit. Burada tekereği yeniden keşfetme çabası yoktur. Uluslararası normlar nasılsa odur. FED enflasyonu nasıl indiriyse, Avrupa Birliği nasıl indiriyse, Brezilya, Meksika nasıl indiriyorsa biz de öyle yapıyoruz. Parasal sıkılaşma var. Burada tabii çok vurgu yapıldı, büyümeyen enflasyon arasındaki gerilimden

bahsedildi.

Böyle bir gerilim yok. Bu gerilim olsa da kısa vadedir, konjonktürel, kalıcı bir gerilim yoktur. Tam aksine sürdürülebilir yüksek büyüme için enflasyonun düşük olması lazım. Esas istikrarsız büyüme ve niteliksiz büyüme enflasyon yüksek olduğu dönemlerdir. Dolayısıyla bir gerilim yoktur.

Burada bir programı desteklemek açısından seçici kredi sıkılaştırmasına da gittik, miktarsal sıkılaşmaya da gittik. Önümüzdeki dönemde çok daha destekleyici

bir maliye ve gelirler politikası da devrede olacaktır. Dolayısıyla Türkiye'de de enflasyonun yer çekimine karşı mücadele edeceğine ben inanmıyorum, düşecektir."

Tek şın koşul var; bu program sabırla ve kararlılıkla uygulanacaktır. Bu program siyasi sahipliği olan bir programdır. Bu program bir ekip tarafından Cumhurbaşkanı'nın liderliğinde hazırlanmış, kamuoyuyla paylaşılmış, uygulamaya konulmuş ve şu anda uygulamada sonuç aldığımız bir programdır. Bu program geçici bir heves değildir." **AA**

"DEZENFLASYON İÇİN BÜTÇE AÇIĞINI SIKIRLAMAYA DEVAM EDECEĞİZ"

KÜRESELDEKİ finansman modellerini incelediklerini anlatan ve bununla ilgili bilgi veren Şimşek, Türkiye'de finansman kaynağının tamamen bankacılık sektörü olduğunu dikkati çekerek "Bunu değiştirmenin bir tek ön koşulu var; kalıcı bir şekilde enflasyon düşük tek haneyi indirilecek. Dolayısıyla finansman konusunda sorunların köklü çözümünü istiyor-sunuz kalıcı çözüm fiyat istikrarında," dedi.

Şimşek, mali disiplinin gerekliliğine dikkati çekerek fiyat istikrarını sağlamak için bütçe dengesinin, bütçe açıklarının makul bir düzeyde tutulması gerektiğini söyledi.

İleriki dönemde dezenflasyona destek için bütçe açığına ilişkin sınırlamaya devam edeceklerini belirten Şimşek, şunları kaydetti: "Aralık ayındaki rakamlara bakıp 'işte büyük bir harcama var,' diyemeyiz, öyle bir şey yok. Bu kaynak, ihalesi yapılmış, süreç

devam eden, depremle ilgili harcamalar için tahsis edilmiştir ama harcamalar peyderpey oluyor.

Biz o kaynağı ilgili kuruluşlara aktarmıştık, aktarmaya devam ettik. Dolayısıyla deprem harcı geçen sene bütçe açığı sadece yüzde 1,7. Geçen sene gelmekte olan ülkeler ortalama bütçe açığının milli gelire oranı yüzde 5,5. Türkiye'de yüzde 1,7. Deprem geçici bir şoktur. Bu şok bizimle bir süre ama geçici bir şoktur, kalıcı bir şok

değildir.

Dolayısıyla maliye politikası ayda bir kaygısı şu aşamada gerek yoktur.

Biz geçen sene deprem dışındaki bütçedeki bozulmayı telafi edecek tedbirleri temmuz ayında kararlaştırdık, ondan dolayı da bütçe açığı öngörülerin oldukça altında.

Geçen sene hedef yüzde 6,4'tü, yaklaşık yüzde 5,4'ük bir açıkla yıl kapattık ama bunun neredeyse üçte ikisi depremle ilişkiliydi." **AA**

"MALİ DISİPLİNİN TESİS EDİLMESİ ÖNEMLİ"

SİMŞEK, yapısal dönüşüme kaynak ayırmaları gerektiğini belirterek, "Yeni dijital dönüşüm demek, yeşil dönüşüm demek kolay. Bunlara kaynak ayırmazsanız bunları başarmak zor. O nedenle mali disiplin önemlidir," dedi.

Doğal afet riskini azaltmak için kaynağı ihtiyacı olduğunu, o nedenle mali disiplinin tesis edilmesi'nin önem taşıdığını vurgulayan Şimşek, Türkiye'nin

daha düşük risk primi, daha makul maliyetlerle finansmana erişimi, daha yüksek kredi notlarına kavuşmasının yine önemli ön koşullardan birinin mali disiplin olduğunu söyledi.

Şimşek, konuşmasını şöyle sürdürdü: "Sürdürülebilir borç ve nesiller arası adalet açısından da yani kim edeceğimiz faturayı? Bugünkü nesil mi, gelecek nesil mi? Borçlanarak mı, vergiler-

le mi? Bu denge açısından da, adalet açısından da mali disiplinin tesis edilmesi önemli.

Şimdi kurala dayalı dezenflasyon programında bizim kuralımız basit; biz dedik ki 'para politikası, maliye politikası ve gelirler politikası ahenkli olacak.'

'Para politikasındaki rasyonelleştirme, normalleşme gelecek enflasyonu çapalayacak düzeyde olacak' dedik." **AA**

"PIYASALARI BOZMADAN, SABIRLA, ZAMANLA KKM'DEN ÇIKACAĞIZ"

Şimşek, Türk lirasında 1 aylık opsiyonların ima ettiği kur oynaklığının şu anda nispeten istikrarlı ülkelere benzeyen şekilde gittiğini söyledi.

Hedeflerinden birisinin "kur korumalı mevduatın çıkış" olduğunu altını çizerek Şimşek, sözlerini şöyle sürdürdü:

"KKM Türkiye'de dezenflasyonla mücadelede önemli bir mekanizması bozuyor ve kamunun kullanma-

dığı bir kaynak, kamunun üzerinde bir yük. Dolayısıyla buradan çıkış bizim hedefimizdir ama piyasaları bozmadan çıkıyoruz. Sabırla, zamanla KKM'den çıkacağız. Çıkış başladı, ağustosa göre gördüğünüz gibi yaklaşık çok ciddi bir düşüş var. Reel olarak düşüş daha yüksek. Dolar bazında da düşüş çok yüksek. Önümüzdeki dönemde devam edecek."

Şimşek, ocak-mayıs dönemine göre Türkiye'ye çok ciddi bir kaynak girişi olduğunu belirterek şu açıklamalarda bulundu:

"Bakın dış finansmana erişim ocak-mayıs döneminde bankalarımız 100 dolar borç ödiyordu. 90 dolar buluyorlardı. Şimdi 100 dolar borç ödiyor 151 dolar bulabiliyorlar. Demek ki kaynak girişi çok. Kaynak girişi var. Reel sektörde firmalar 100 dolar borç öderken 74 dolar borç bulabiliyorlardı. Şimdi 100 dolar borç öderken 119 dolar borç alabiliyorlar. Dolayısıyla kaynağa önümüzdeki dönemde sorun ciddi bir şekilde azalacak." **AA**

"EKONOMİDE DENGELENME BAŞLADI"

BAKAN Şimşek, ekonomide dengelemenin başladığını, dış talebin negatif etkisinin yavaşladığını, iç talepte de yavaşlama olduğunu belirterek bunun devam edeceğini söyledi. Cari açığın 2023 Mayıs'ta 60 milyar doları zirveyi bulduğunu, dış ticaret açığının 120 milyar dolar civarına yükseldiğini anımsatan Şimşek, şu ifadeleri kullandı:

"Enflasyon beklentilerinde iyileşme var. Enflasyon düştükçe bizim hedeflerimiz arasındaki yakınsama çok daha güçlü bir şekilde devam edecektir. Program çalışıyor o açıdan. Merkez bankamızın net rezerv bir-

gandan veya negatiften pozitifte veya duruşuna doğru geçtiler."

Şimşek, bu programın nihai hedefinin nitelikli yatırım ve istihdam olduğunu altını çizerek, "Daha çok üretim ama en önemlisi daha çok ihracat. Dolayısıyla ihracat bizim şu zincirde bugün itibarıyla en temel önceliğimizdir. İhracata ilişkin desteklerin vade, teminat ve miktar itibarıyla yeterliliği hususu gündeme geldi," dedi.

Şimşek, "Yetmez. Bizim bunu daha da arttırmamız lazım. Evet, sermaye ihtiyacımız var. Bu sene de ilk fırsatı sermayesini artırmayı planlıyoruz," diye konuştu. **AA**

'Asıl sınav yılın 2'nci yarısında'

İSO Başkanı Bahçivan, "2023'ü yüzde 65 ile zirvede kapatan enflasyon, yıl ortalarına doğru yüzde 70'lerde zirve yapacak. Yani asıl sınav yılın ikinci yarısında başlayacak" dedi.

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, "2024 yılının ilk aylarında, asgari ücret zammı ve vergi ayarlamalarının etkisiyle aylık enflasyonun seyrinde yeniden bir bozulma göreceğiz ve muhtemelen yıllık enflasyon yıl ortalarına doğru yüzde 70'ler düzeyinde yeni bir zirve yapacak. Yani asıl sınavın yılın ikinci yarısında başlayacağı açık." dedi.

İSO Meclisi'nin 2024 yılı ilk olağan toplantısı "Nitelikli, Sürdürülebilir, Rekabet Gücü Yüksek Yeni Nesil Bir Sanayi İçin Yatırım ve Üretimin İhtiyaç Duyduğu Finans Politikalarının Önemi" ana gündemi ile gerçekleştirildi.

'Finansal istikrar güveni ifade ediyor'

Toplantının açılış konuşmasını yapan **İSO Başkanı** Bahçivan, Hazine ve Maliye Bakanı Şimşek'in, İSO'yu ziyaretinin ve **sanayicilerle** bir araya gelmesinin çok önemli ve anlamlı olduğunu dile getirdi.

Bahçivan, Bakan Şimşek'in **sanayicilerle** birlikte olmasının kendilerine güç ve moral verdiğine dikkati çekerek, şunları kaydetti:

"Küresel ekonomide zorlu rekabet koşulları **sanayicileri** zora sokuyor. Ülkemizde ise ekonomide yeni dengelenme çabaları, enflasyonla mücadele, dış pazarlarımızdaki daralma, kur-ihracat ilişkisi ve ihracatımızın kompozisyonu ile ilgili konular öne çıkıyor. İşte bu noktada önemle vurgulamak isterim ki bizim için her zaman, her yerde savunduğumuz gibi en öncelikli husus finansal istikrardır. Finansal istikrar adeta

bir binanın temeli gibi sağlamlığı ve güveni ifade ediyor. Finansal istikrar her şeyin başı olduğuna göre başta ekonomi yönetimi olmak üzere tüm paydaşların bu hususta azami özen, dikkat ve gayreti göstermesinin ülkemiz için çok önemli olduğunu değerlendiriyoruz."

'Yabancı yatırımcının ayak sesleri yeniden yükseliyor'

Dış finansman tarafında ekonomi politikalarındaki değişimin ilk meyvelerinin görülmeye başladığını aktaran Bahçivan, şunları söyledi:

"Özellikle bankalarımızın uluslararası piyasalarda yeniden borçlanmaya başlaması güven ortamında iyileşme sinyali vermesi açısından olumlu. Tahvil piyasamızda da yabancı yatırımcının ayak sesleri yeniden yükseliyor. Seçim belirsizliğinin ortadan kalkması, kırılganlıklarımızın azalması, CDS'lerde düşüşün sürmesi ve kredi notlarımıza yönelik

olası artışlarla, ülkemizin uluslararası piyasalardan hak ettiği yatırımı çeker hale geleceğine inanıyorum. Her ne kadar 2023'ü OVP'de öngörülenden düşük bir bütçe açığı ile kapatmış olsak da aralık bütçe rakamları önümüzdeki süreç için önemli bir uyarı niteliği taşıyor.

Deprem kaynaklı harcamalardan kısmak elbette ki söz konusu olamaz. Ancak diğer harcama kalemlerinden tasarruf yapmak, harcamaları etkin, verimli alanlara yönlendirmek bu süreçte önemli bir ihtiyaç olarak kendisini dayatıyor. Bu anlamda, Bakanımızın son dönemde yaptığı uyarıları ziyadesiyle değerli bulduğumuzu söylemeliyiz. Bu çerçevede bugün toplum vicdanını rahatlatacak bir kamu tasarruf politikası ve bütçe disiplinine ihtiyacımız olduğunu özellikle ifade etmek istiyorum. Öyle ki etkili ve sonuç odaklı bir yaklaşımla, tasarruf ve harcamaların niteliğini artırmak, hem kamu mali dengelerimizin sağlığını

korumak hem de enflasyonla mücadele açısından kritik önem taşıyor."

'Rekabet gücünü ve ihracat potansiyelini zayıflatıyor'

Herkesin aslında bir anlamda sabır ve stres testinden geçtiğini ifade eden Bahçivan, "Kimi-lerinin sadece rakamlara bakarak **sanayinin** büyüme performansı üzerinden yaptıkları yorumlar için burada şunu ifade etmek istiyorum: Evet samimi konuşmak gerekirse aslında **sanayi**, pandemi sonrasındaki süreci olumsuz geçirmedir. Birlikmiş ve yüksek talep, özellikle ihracat pazarları kanalıyla **sanayiye** olumlu yansıdı. Büyüme rakamlarında **sanayinin** aldığı payda da bu görüldü. Ancak enflasyonun kalıcı olarak devam etmesinin üretim hayatına asla huzur getirmeyeceğini de hep birlikte gördük." açıklamasında bulundu. (Ekonomi Servisi)

ISO Türkiye İmalat PMI ocakta 49.2 oldu

Aralık ayında 47,4 olan manşet PMI, ocakta 49,2 ile son dört ayın en yüksek değerine ulaşarak faaliyet koşullarındaki bozulmanın hafiflediğine işaret etti. Bununla birlikte, Manşet PMI son dört ayın en yüksek değerine ulaşsa da üst üste yedinci ay 50,0 eşik değerinin altında kaldı.

EKONOMİ SERVİSİ

İstanbul Sanayi Odası (ISO) Türkiye İmalat PMI anketinin ocak ayı sonuçları açıklandı. Eşik değeri olan 50,0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, 2023 Aralık'ta 47,4 olan manşet PMI, Ocak 2024'te 49,2'ye yükselerek faaliyet koşullarındaki bozulmanın hafiflediğine işaret etti. Manşet PMI son dört ayın en yüksek değerine ulaşsa da üst üste yedinci ay 50,0 eşik değerinin altında kaldı.

Faaliyet koşullarında olumsuz seyrin hafiflemesiyle uyumlu bir şekilde, üretimdeki azalış son altı ayın en düşük hızında ölçüldü. Anket katılımcılarına göre ocak ayında talep, kırılganlığı korumakla birlikte bazı iyileşme işaretleri de gösterdi. Yeni siparişlerde daralma eğiliminin yedinci aya ulaşması, talepte devam eden kırılganlığı doğrulayan bir diğer gelişme oldu.

Yeni ihracat siparişleri de yavaşladı, ancak söz konusu yavaşlama oldukça ılımlı düzeyde gerçekleşti. Yeni si-

parişlerdeki zayıflamaya bağlı olarak firmalar satın alma faaliyetlerini ve stoklarını da azalttı. Bununla birlikte, istihdam aralık ayındaki sınırlı artışın ardından yeni yılın ilk ayında yatay seyretti.

Ocakta girdi maliyetleri enflasyonu belirgin bir şekilde ivmelenerek geçen yılın ağustos ayından bu yana en yüksek düzeyde gerçekleşti. Katılımcıların önemli bir bölümü asgari ücret artışının etkilerine işaret ederken ham madde maliyetlerindeki yükseliş ile liradaki değer kaybının da fiyat baskılarına katkı yaptığı belirtildi. Bunun sonucunda, imalatçılar kendi satış fiyatlarını da belirgin bir

hızda artırdı ve enflasyon son beş ayın en yüksek seviyesine ulaştı. Aralıkta hafifçe kısalan tedarikçilerin teslim süreleri ocak ayında uzama kaydetti. Bazı anket katılımcılarına göre teslimat sürelerindeki artış Kızıldeniz'deki gelişmelerin yol açtığı sevkiyat gecikmelerinden kaynaklandı.

ISO Türkiye Sektörel PMI raporu ham madde maliyetlerindeki yükseliş ve liradaki değer kaybının yanı sıra asgari ücret zammının da etkisiyle yılın başında enflasyonun keskin bir şekilde hızlandığına işaret etti. Talep ve üretimin baskı altında kaldığı ocak ayında büyüme yalnızca kimyasal, plastik ve

kauçuk sektörü ile sınırlı oldu. İstihdam tarafında ise daha olumlu gelişmeler öne çıktı ve on sektörden beşi çalışan sayılarını artırdı.

Ocak ayında girdi maliyetleri imalat **sanayi** genelinde belirgin artışlar kaydetti. Metalik olmayan mineral ürünler hariç tüm sektörlerde enflasyon ivme kazandı. En keskin fiyat artışı kara ve deniz taşıtlarında kaydedilirken en düşük enflasyon ise ana metallerde gerçekleşti. Ocakta satış fiyatlarındaki en hızlı artış da yine kara ve deniz taşıtlarında gerçekleşti ve bu sektörde enflasyon son beş ayın en yüksek seviyesine ulaştı. En yavaş artış ise metalik olmayan mineral ürünlerde ölçüldü. Nihai ürün fiyatları tüm sektörlerde aralık ayına göre daha hızlı arttı.

İmalatçılar 2024 yılının başında zorlu bir talep ortamıyla karşı karşıya kaldı. Kimyasal, plastik ve kauçuk ürünleri hariç tüm sektörlerde yeni siparişler yavaşlama kaydederken en sert düşüşün yaşandığı sektör ise giyim ve deri ürünleri oldu. Dış talep tarafında ise daha olumlu bir tablo ortaya çıktı. Dört sektör-

de yeni ihracat yeni siparişleri artış gösterirken en hızlı genişleme makine ve metal ürünlerinde gerçekleşti.

Ocakta toplam yeni siparişlerde olduğu gibi üretimde büyüme kimyasal, plastik ve kauçuk sektörü ile sınırlı kaldı. Üretimdeki en belirgin yavaşlama ise metalik olmayan mineral ürünlerde kaydedildi.

Açıklamada görüşlerine yer verilen S&P Global Market Intelligence Ekonomi Direktörü Andrew Harker, "Ocak ayına ilişkin PMI verileri, sektörde yavaşlama eğiliminin hafiflediği yönünde olumlu sinyaller verdi. PMI ile resmi **sanayi** üretim verileri arasındaki tarihsel ilişki, yıla iyi bir başlangıç yapıldığını gösteriyor. Bununla birlikte imalatçılar için halen bazı zorluklar söz konusu. Maliyet enflasyonundaki hızlı ivmelenme, nihai ürün fiyatlarının yüksek oranda artmasına yol açarak talebi sınırlayıcı etki yaptı. Öte yandan, Kızıldeniz'deki nakliye sorunları, 2023'ün sonlarında iyileşme gösteren tedarik zincirlerinde yeniden aksamalara yol açtı." ifadelerini kullandı.

'Programımız geçici bir heves değil'

ISO Meclis toplantısına konuk olan Bakan Şimşek, ekonomi programının sabırla ve kararlılıkla uygulanacağını belirterek, "Bu program, siyasi sahipliği olan bir programdır. Bu program geçici bir heves değildir" dedi.

EKONOMİ SERVİSİ

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, "Program sabırla ve kararlılıkla uygulanacaktır. Bu program siyasi sahipliği olan bir programdır. Bu program bir ekip tarafından Cumhurbaşkanımız'ın liderliğinde hazırlanmış, kamuoyuyla paylaşılmış, uygulamaya konulmuş ve şu anda da uygulamada sonuç aldığımız bir programdır. Bu program geçici bir heves değildir." dedi.

Şimşek, **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** Meclisi'nin 2024 yılı ilk olağan toplantısı olan ve "Nitelikli, Sürdürülebilir, Rekabet Gücü Yüksek Yeni Nesil Bir **Sanayi** İçin Yatırım ve Üretimin İhtiyaç Duyduğu Finans Politikalarının Önemi" ana gündemiyle gerçekleşen toplantısına katıldı.

Şimşek, küresel ticarette başlaması beklenen canlanmaya dikkati çekerek şunları kaydetti:

"2023'te küresel ticaret de aslında hemen hemen hiç büyümedi. Dolayısıyla bu yüzde 2-3 arası bir büyüme değerli olacak. Dezenflasyon, enflasyonunda düşüş dünyada devam ediyor. Küresel olarak baktığımız zaman enflasyonun yüzde 8,1 düşmesi öngörülüyor bu sene için. Enflasyon şoku küreselde 2020'de çok belirgin hale geldi ve biz şu an 3. yıldayız. IMF'nin yaptığı bir kapsamlı bir çalışma var, 56 ülkeye bakıldı, yaklaşık 100 tane şok incelendi. Dünyada enflasyonun bir program dahilinde, doğru tepki vererek şok öncesi düzeye

dönmesi ortalama 3,4 yıl almış. Yani ortalama 3,4 yıl alıyor, bu da ortalama. Daha fazla süren şoklar var, daha az süren şoklar var. Tabii, küresel enflasyonun iniyor olması 2024'te ve 2025'te Amerikan Merkez Bankası'nın hem de Avrupa Merkez Bankası'nın faiz indirimi beklentilerini artırmış durumda. Küresel ticarette korumacı politikalar yeni değil, küresel finansal kriz sonrasında yoğunlaştı ve sadece mal ticaretiyle sınırlı değil. Aslında yatırımlarda, hizmetlerde bile artık korumacılık dünya için yeni bir normale dönmüş durumda. Özellikle yeni önemli bir trend var, dost ülkelerden tedarik. Bu önemli bir trende dönmüş durumda şu anda. Yani jeopolitik olarak uzak ülkelere, çok uzak ülkelere tedarik azalıyor, jeopolitik olarak aynı kulübün üyesi ülkeler arasında tedarik güçlü bir şekilde artıyor. Türkiye'nin bu anlamda avantajları var."

'Fiyat istikrarı bu programın özüdür, önceliğidir'

Türkiye'nin haziran başında uygulamaya koyduğu planın, uluslararası normlara uygun olduğuna dikkati çeken Şimşek, programın bazı hedeflerinin bulunduğunu hatırlattı.

Bakan Şimşek, ana hedefin fiyat istikrarı olduğunu belirterek "Çünkü fiyat istikrarının olmadığı bir yerde öngörülebilirlikten bahsedemezsiniz, makro finansal istikrardan bahsedemezsiniz. Fiyat istikrarı bu programın özüdür, önceliğidir. Çünkü fiyat istikrarını sağlayamazsak sizin arzulağınız tarzda nitelikli, sür-

dürülebilir ve rekabetçi bir **sanayi** asla olmaz. Sadece illüzyon olur, geçici dönemsel kazanımlar olur. Kalıcı, sürdürülebilir yüksek büyümenin bir tane ön koşulu var, o da fiyat istikrarıdır." ifadelerini kullandı.

Şimşek, programda ikinci hedefin mali disiplinin tesis edilmesi, üçüncüsünün sürdürülebilir bir cari açık olduğunu hatırlatarak konuşmasına şöyle devam etti:

"İdeal olan cari fazla tabii ki bir temennidir ama önemli olan cari açığı dış borcun milli gelire oranını artırmayacak bir cari açık düzeyinde tutmak. Büyümede bir dengelenme ihtiyacı olduğu çok nettir. Sadece içeriden ve dış kaynakla tüketerek büyümeyi sürdürmek mümkün değil. Yapısal reformlar ise bu programın olmazsa olmazıdır. Çünkü yapısal reformlar bu bahsettiğim hedefleri gerçekleştirmede ve kazanımların kalıcı hale getirilmesinde esas rolü oynayacaktır. Programın temel çerçevesi budur. Neden fiyat istikrarı önemli? Niye programın özü fiyat istikrarıdır, dezenflasyondur, neden? Çünkü makro finansal istikrar ve öngörülebilirlik açısından alanlar yerine nitelikli **sanayiye**,

'Verginin tabanını genişleteceğiz'

MALİYE politikasında kendileri için çok basit 2 tane kuralın bulunduğunu dile getiren Şimşek, "Bir, bütçe açığının GS-YH'ye oranı yüzde 3'ün altında olacak. Diğeri de borcun milli gelire oranını biz yüzde 40'ın altında tutmak istiyoruz. Peki bunu nasıl başara-

cağız? Tabii ki harcamaları rasyonelleştirerek yapacağız. Başka? Verginin tabanını büyüteceğiz, genişleteceğiz. Yani şu anda verginin hakkıyla alınmadığı alanlarda çaba göstereceğiz. Bunun için de şu anda harıl harıl çalışmalar var" dedi.

verimli alanlara etkin bir şekilde kanaliz edilmesi için fiyat istikrarı gereklidir. Geçen sene vatandaşımızın talebi nedeniyle Türkiye 29,9 milyar dolar altın ithal etmiştir, yenilir, içilir değil, kaynakların etkin kullanımını mı bu? Hayır. Enflasyona karşı bir koruma aracı olarak gömüş büyük ihtimalle."

'Daha adil gelir dağılımı açısından da fiyat istikrarı olmazsa olmaz'

Mehmet Şimşek, daha adil gelir dağılımı açısından da fiyat istikrarının olmazsa olmaz olduğunu dikkati çekerek konuşmasına şöyle devam etti:

"Bizim dezenflasyon programının çerçevesi çok basit. Burada tekerleği yeniden keşfetme çabası yoktur. Uluslararası normlar nasılsa odur. FED enflasyonu nasıl indirdiyse, Avrupa Birliği nasıl indirdiyse, Brezilya, Meksika nasıl indiriyorsa biz de öyle yapıyoruz. Parasal sıkılaşma var. Burada tabii çok vurgu yapıldı, büyümeyle enflasyon arasındaki gerilimden bahsedildi. Böyle bir gerilim yok. Bu gerilim

olsa da kısa vadedir, konjonktürel, kalıcı bir gerilim yoktur. Tam aksine sürdürülebilir yüksek büyüme için enflasyonun düşük olması lazım. Esas istikrarsız büyüme ve niteliksiz büyüme enflasyonun yüksek olduğu dönemlerdedir. Dolayısıyla bir gerilim yoktur.

Burada biz programı desteklemek açısından seçici kredi sıkılaştırmasına da gittik, miktarsal sıkılaştırmaya da gittik. Önümüzdeki dönemde çok daha destekleyici bir maliye ve gelirler politikası da devrede olacaktır. Dolayısıyla Türkiye'de de enflasyonun yer çekim gücüne karşı mücadele edeceğine ben inanmıyorum, düşecektir. Tek ön koşul var; bu program sabırla ve kararlılıkla uygulanacaktır. Bu program siyasi sahipliği olan bir programdır. Bu program bir ekip tarafından Cumhurbaşkanımız'ın liderliğinde hazırlanmış, kamuoyuyla paylaşılmış, uygulamaya konulmuş ve şu anda da uygulamada sonuç aldığımız bir programdır. Bu program geçici bir heves değildir."

Enflasyon zirvede borçlar tavan yaptı

Sıkı para politikası enflasyonu dizginleyemiyor. İstanbul enflasyonu % 76'yı aşarak 11 ayın zirvesini gördü. Ekonomide bozulma ise devam ediyor. **Sanayi** üretimi 7 aydır daralıyor. Kredi kartı borçları 1,2 trilyonu aştı

Ekonomi Servisi

EKONOMİ yönetiminin 'parasal sıkılaşma' ve yüksek faiz politikası enflasyonu dizginlemeye yetmedi. İstanbul enflasyonu yüzde 76'yı aştı.

Sanayi üretimi 7 aydır daralıyor. Zamlar tam gaz devam ederken, alım gücü eriyen halk yine kredi kartına sarıldı. Bireysel kredi kartı borçları bir haftada yüzde 2,8 artışla 1 trilyon 206 milyar 915 milyon TL'ye yükseldi.

Enflasyon yeni yıla hızlı başladı

İstanbul'da perakende fiyatlar ocakta yüzde 6,72 arttı, yıllık artış yüzde 76,17 oldu. Veri 11 ayın zirvesi olarak kaydedildi.

İstanbul Ticaret Odası (İTO), ocak ayı toptan ve perakende fiyat değişimlerini açıkladı. Ocakta perakende fiyat hareketlerinin göstergesi olan İstanbul Ücretliler Geçinme Endeksi bir önceki aya göre yüzde 6,72, toptan fiyat hareketlerini yansıtan Toptan Eşya Fiyatları endeksi ise yüzde 4,69 oranında arttı. Yıllık değişim oranı ise yüzde 76,17, Toptan Eşya Fiyatları Endeksinde ise yüzde 61,48 olarak gerçekleşti.

Ocak 2024'te perakende fiyatlar da bir önceki aya göre; sağlık ve kişisel bakım harcamalarında yüzde 25, ulaştırma ve haberleşme yüzde 20,67, konut yüzde 7,58, gıda harcamalarında yüzde 5,51, ev eşyası yüzde 4,49, kültür eğitim ve eğlence harcamalarında yüzde 2,81 artış izlendi. Toptan fiyatlarda bir önceki aya göre; inşaat malzemeleri grubunda yüzde 13,22, kimyevi maddeler grubunda yüzde 11,16, gıda maddeleri grubunda yüzde 6,97, yakacak ve enerji maddeleri grubunda yüzde 4,12, işlenmemiş maddeler grubunda yüzde 1,90 artış izlendi.

Benzine zam geldi

Benzinin litresine 95 kuruş zam geldi. Ankara ve İzmir'de benzinin litre fiyatı 40 lirayı, İstanbul'da ise 39 lirayı aştı. Petrol fiyatlarındaki, döviz kurlarındaki ve vergilerdeki artış akaryakıtta zam yağmuru beraberi getirdi. Üç gün önce motorine gelen

zammın ardından dün de benzin fiyatında artış yaşandı. Benzinin litresine bugünden itibaren geçerli olmak üzere ortalama 95 kuruş zam geldi. Zammın ardından İstanbul Avrupa yakasında benzinin litresi 39,35 lira, Ankara'da 40 lira, İzmir'de 40,24 lira oldu.

Sanayide üretim 7 aydır daralıyor

İmalat **sanayi** satın alma yöneticileri endeksi (PMI) ocakta 49,2'ye yükseldi ancak sektörde daralma yedinci ayda da devam etti. Yeni yılın ilk ayında üretim, yeni siparişler ve satın almada daralma yavaşladı. **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** için S&P Global tarafından derlenen imalat PMI, aralıkta 47,4 değerini almıştı. Endeks ocakta son dört ayın en yüksek seviyesini kaydetmiş olsa da üst üste yedinci defa 50 seviyesinin altında değer aldı. Yeni siparişlerde daralma

görülmesi talepte kınlanılığın altını çizirken yeni ihracat siparişleri de geriledi. Üretim üst üste yedinci ayda da daralma kaydetti. Şirketler, yeni siparişlerdeki zayıflık nedeniyle satın alımları ve stoklarını azaltmalar da istihdam seviyesinde değişikliğe gitmediler. Girdi fiyatları enflasyonu ağustostan bu yana en yüksek artış kaydetti. Şirketlerin çoğu, artışı asgari ücretteki artışın etkili olduğunu belirtirken hammadde maliyetlerindeki artış ve TL'deki değer kaybı da fiyat baskılarını artırdı.

Depo Photos

Kart borçları 1,2 trilyonu aştı

Alım güçleri enflasyon karşısında eriyen yurttaşlar yine kredi kartına sarıldılar. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) tarafından yayınlanan haftalık bölüne göre, sektörün kredi hacmi 11 trilyon 837 milyar 485 milyon liraya yükseldi. Tüketici kredileri-

nin tutarı 1 trilyon 526 milyar 904 milyon liraya yükseldi. Bankaların bireysel kredi kartı alacakları da yüzde 2,8 artışla 1 trilyon 206 milyar 915 milyon liraya yükseldi. Takipteki alacaklar, önceki haftaya göre 534 milyon lira artarak 194 milyar 750 milyon liraya yükseldi.

İzmir'de ekmeğe 2 TL zam

İzmir Ticaret Odası (İZTO) ekmeğin gramajını ve fiyatını artırdı. Oda üyesi fırınlar da 220 gram ekmeğin fiyatının 9 lira olması kararlaştırıldı.

İZTO Ocak Ayı Olağan Meclis Toplantısı, odanın meclis salonunda yapıldı. Mecliste ekmek

azami fiyat tarifesini için oylama yapıldı. Yeni tarife teklifinde 200 gram ekmeğin 220 grama, 7 lira olan fiyatının da 9 liraya çıkması önerildi. Oylama sonucunda öneri oy birliğiyle kabul edildi. Yeni tarife, bugünden itibaren İZTO üyesi fırınlarda geçerli olacak.

Cebe girene kadar 558 TL eridi

Yeni yıl için 17 bin 2 TL olarak belirlenen yeni asgari ücret, çalışanların cebine girene kadar 558 TL eridi.

Doğrudan 7 milyon üzerinde çalışan, dolaylı olarak tüm toplumu ilgilendiren asgari ücret, 27 Aralık 2023 tarihinde 17 bin 2

TL olarak açıklandı. Yeni asgari ücret çalışanların hesaplarına dün yattı. Asgari ücret, açıldığında gün 578 dolara denk geliyordu. Dolar kuru dün 30,36 seviyesine kadar yükseldi. Asgari ücret çalışanların cebine girene kadar 18,4 dolar yani 558 TL değer kaybetti.

ÜRÜNLER	Fiyat (TL/kg)		Fiyat farkı (%)
	Üretici	Market	Market/Üretici
Portakal	4,00	20,17	404,2
Mandalina	5,25	26,08	396,7
Limon	3,83	18,58	385,2
Kuru Soğan	5,08	18,11	256,5
Kuru Fasulye	29,10	84,81	191,4
İspanak	14,14	39,58	179,9
Kuru İncir	115,00	314,13	173,2

Tarla-market farkı 5'e katlandı

Türkiye Ziraat Odaları Birliği (TZOB) Genel Başkanı Şemsi Bayraktar, ocak ayında üretici ile market arasındaki fiyat değişimlerini açıkladı. Bayraktar, ocak ayında üretici ve market arasındaki fiyat farkının en fazla yüzde 404,2 ile portakalda görüldüğünü belirterek, "Portakalı yüzde 396,7 ile mandalina, yüzde 385,2 ile limon, yüzde 256,5 ile kuru soğan takip etti.

Portakal ve mandalina 5 kat, limon 4,9 kat, kuru soğan 3,6 kat fazlaya satıldı" diye konuştu.

Ocak ayında markette 42 ürünün 29'unda fiyat artışı, 13'ünde fiyat azalışı görüldü. Ocak ayında markette fiyatı en fazla artan ürün yüzde 34,7 ile yeşil fasulye oldu. Yeşil fasulyedeki artış yüzde 29,8 ile salatalık, yüzde 28,4 ile ıspanak, yüzde 22,9 ile pırasa takip etti.

Bakan Şimşek, KKM'ye yüklendi

İSO meclis toplantılarının yeni yıldaki ilk konuğu Hazine ve Maliye Bakanı Şimşek oldu. Bakan Şimşek, Aralık 2021'de uygulamaya başlanan Kur Korumalı Mevduat sistemini eleştirerek, "KKM, Türkiye'de dezenflasyonla mücadeleyi zorlaştırıyor. Parasal aktarım mekanizmasını bozuyor ve kamunun kullanmadığı bir kaynak, kamunun üzerinde bir yük" dedi

RECEP BAHAH / DETAY HABER

İstanbul Sanayi Odası (İSO)

Meclisi'nin 2024 yılı ilk olağan toplantısı Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in katılımıyla gerçekleştirildi. Toplantıya Bankalar Birliği Başkanı Alpaslan Çakar da katıldı. Toplantının açılışı **İSO** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan** tarafından yapıldı. Akabinde sunum yapan Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, "Tekerleği yeniden keşfetmeyeceğiz; daha önce açıkladığımız gibi bundan sonra uluslararası normlara uygun, kuralla dayalı ve şeffaf olacağız. İzlediğimiz programın temelinde fiyat istikrarı yer alıyor. Fiyat istikrarının olmadığı yerde öngörülebilirlikten bahsedemezsiniz" şeklinde konuştu.

KKM hesapları alt üst ediyor

Kur Korumalı Mevduatın (KKM) dezenflasyonla mücadeleyi zorlaştırdığının altını çizen Şimşek, şunları söyledi: "Parasal aktarım mekanizmasını bozuyor ve kamunun kullanmadığı bir kaynak, kamunun üzerinde bir yük. Dolayısıyla buradan çıkış bizim hedefimizdir ama piyasaları bozmadan çıkıyoruz. Sabırla, zamanla biz KKM'den çıkacağız." "Fed, Avrupa Merkez Bankası, Meksika, Brezilya enflasyonu nasıl indiriyorsa biz de öyle yapıyoruz" diyen Mehmet Şimşek, sözlerini şöyle sürdürdü: "Büyümeyle enflasyon arasındaki geri-

limden bahsediliyor, bahsedildiği gibi bir gerilim yok. Bu gerilim kısa vadeli. Sürdürülebilir yüksek büyüme için enflasyonun düşük olması lazım. Esas istikrarsız büyüme enflasyonun yüksek olduğu dönemlerdedir. Kötümser olmanız için hiçbir sebep yok ama mucize istiyorsanız o da bende yok. Bazı sektörlerde sıkıntılar her zaman olmuştur. Önemli olan kalıcı çözümler peşinde koşmaktır. Geçici ve pansuman çözümlerden sonuç alınmıyor."

'Cari açık kontrol altına alınmalı'

Türkiye'nin cari açığı kontrol altına alması gerektiğine işaret eden Şimşek, "Yüksek kredi notu açısından olmazsa olmazdır. Türkiye'nin bir de bir başka hedefi var, rezerv biriktirmesi lazım, kırılganlığı azaltmak için. Uyguladığımız para ve maliye politikası ve altın ithalatındaki normalleş-

meyle birlikte cari açık makul düzeye inecek. Cari açığın son 20 yılda milli gelire oranı yüzde 4 olmuş. Geçen sene yüzde 4.3... Ama bunun neredeyse 3'te ikisi, yani daha doğrusu yarısından fazlası altın ithalatından kaynaklanıyor. Normal değil" şeklinde konuştu. Maliye politikasında kendileri için çok basit 2 tane kuralın bulunduğunu dile getiren Şimşek, şöyle konuştu: "Bir, bütçe açığının GSYH'ye oranı yüzde 3'ün altında olacak. Deprem, tabii takdir edersiniz ki hariç. Çünkü o tekil bir şoktur. Diğer de borcun milli gelire oranını biz yüzde 40'ın altında tutmak istiyoruz. Peki bunu nasıl başaracağız? Tabii ki harcamaları rasyonelleştirerek yapacağız. Başka? Verginin tabanını büyüteceğiz, genişleteceğiz. Yani şu anda verginin hakkıyla alınmadığı alanlarda çaba göstereceğiz. Bunun için de şu anda harıl harıl çalışmalar var. Düzenleme gerektiren

hususlar var, gerektirmeyen hususlar var. Bütçe açığındaki artış, dediğim gibi esas itibarıyla depremden kaynaklanıyor, geçicidir."

Ziyaret anlamlı

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in, **İstanbul Sanayi Odası**'ni ziyaret etmesinin ve **sanayicilerle** birlikte olmasının çok önemli ve anlamlı olduğunu kaydeden **Erdal Bahçivan**, Bakan Şimşek'in **sanayicilerle** birlikte olmasının kendilerine güç ve moral verdiğine dikkat çekti. Bahçivan, küresel ekonomide zorlu rekabet koşullarının **sanayicileri** zora soktuğuna işaret ederek, "Ülkemizde ise ekonomide yeni dengelenme çabaları, enflasyonla mücadele, dış pazarlarımızdaki daralma, kur-ihracat ilişkisi ve ihracatımızın kompozisyonu ile ilgili konular öne çıkıyor. İşte bu noktada önemle vurgulamak isterim ki, bizim için her zaman, her yerde savunduğumuz gibi en öncelikli husus finansal istikrardır. Finansal istikrar adeta bir binanın temeli gibi sağlamlığı ve güveni ifade ediyor. Diğer taraftan 2023'ü yüzde 65 ile zirve seviyedeki bir enflasyonla kapatmış durumdayız. 2024 yılının ilk aylarında, asgari ücret zammı ve vergi ayarlamalarının etkisiyle aylık enflasyonun seyrinde yeniden bir bozulma göreceğiz ve muhtemelen yıllık enflasyon yıl ortalarına doğru yüzde 70'ler düzeyinde yeni bir zirve yapacak. Yani asıl sınavın yılın ikinci yarısında başlayacağı açık" diye konuştu.

Sanayi endeksi hala eşik değerin altında

ISO verilerine göre Aralık ayında 47.4 olan manşet Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI), Ocakta 49.2 ile son dört ayın en yüksek değerine ulaşarak faaliyet koşullarındaki bozulmanın hafiflediğine işaret etti. Bununla birlikte, Manşet PMI son dört ayın en yüksek değerine ulaşsa da üst üste yedinci ay 50 eşik değerin altında kaldı. PMI son olarak Haziran 2023'te 50 değerinin üstünde yer almıştı

RECEP BAHAR / DETAY HABER

Ekonomik büyümenin öncü göstergesi olan, Türkiye'de imalat **sanayi** performansında en hızlı ve güvenilir referans kabul edilen **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye** İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI) anketinin Ocak 2024 dönemi sonuçları açıklandı. Eşik değeri olan 50'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, 2023 Aralık'ta 47.4 olan manşet PMI, Ocak 2024'te 49.2'ye yükselerek faaliyet koşullarındaki bozulmanın hafiflediğine işaret etti. Manşet PMI son dört ayın en yüksek değerine ulaşsa da üst üste yedinci ay 50 eşik değerin altında kaldı.

Hafif bir yükseliş var

PMI, geçen yıl Ocak ve Şubat aylarında 50.1, Mart'ta 50.9; Nisan, Mayıs ve Haziran aylarında 51.5, Temmuz'da 49.9, Ağustos'ta 49, Eylül'de 49.6, Ekim'de 48.4, Kasım'da ise 47.2 olarak gerçekleşmişti. PMI, geçen yıl en düşük değeri 47.2 ile Kasım ayında görmüştü.

Siparişler zayıf

Faaliyet koşullarında olumsuz seyrin hafiflemesiyle uyumlu bir şekilde, üretimdeki azalış son altı ayın en düşük hızında ölçüldü. Anket

Hazır giyimde kan kaybı sürüyor

İmalatçılar 2024 yılının başında zorlu bir talep ortamıyla karşı karşıya kaldı. Kimyasal, plastik ve kauçuk ürünleri hariç tüm sektörlerde yeni siparişler yavaşlama kaydederken en sert düşüşün yaşandığı sektör ise giyim ve deri ürünleri oldu. Dış talep tarafında ise daha olumlu bir tablo ortaya çıktı. Dört sektörde yeni ihracat yeni siparişleri artış gösterirken en hızlı genişleme makine ve metal ürünlerinde gerçekleşti. Ocak ayında toplam yeni siparişlerde olduğu gibi üretimde de büyüme kimyasal, plastik ve kauçuk sektörü ile sınırlı kaldı.

katılımcılarına göre Ocak ayında talep kırılmasını korumakla birlikte bazı iyileşme işaretleri de gösterdi. Yeni siparişlerde daralma eğiliminin yedinci aya ulaşması, talepte devam eden kırılma eğilimi doğrulayan bir diğer gelişme oldu. Yeni ihracat siparişleri de yavaşladı, ancak söz konusu yavaşlama oldukça ılımlı düzeyde gerçekleşti. Yeni siparişlerdeki zayıflamaya bağlı olarak firmalar satın alma faaliyetlerini ve stoklarını da azalttı. Bununla birlikte, istihdam aralık ayındaki sınırlı artışın ardından yeni yılın ilk ayında yatay seyretti.

Maliyetler artmaya devam ediyor

Ocakta girdi maliyetleri enflasyonu belirgin bir şekilde

de ivmelenerek geçen yılın Ağustos ayından bu yana en yüksek düzeyde gerçekleşti. Katılımcıların önemli bir bölümü asgari ücret artışının etkilerine işaret ederken ham madde maliyetlerindeki yükseliş ile liradaki değer kaybının da fiyat baskılarına katkı yaptığı belirtildi. Bunun sonucu olarak, imalatçılar kendi satış fiyatlarını da belirgin bir hızda artırdı ve enflasyon son beş ayın en yüksek seviyesine ulaştı. Aralıkta hafifçe kısalan tedarikçilerin teslim süreleri ocak ayında uzama kaydetti. Bazı anket katılımcılarına göre teslimat sürelerindeki artış Kızıldeniz'deki gelişmelerin yol açtığı sevkiyat gecikmelerinden kaynaklandı.

Teslimat süreleri uzadı

Ocak ayında Kızıldeniz'de yaşanan sorunlara bağlı olarak ortaya çıkan gecikmelerin etkisiyle, rapor kapsamındaki on sektörden yedisinde tedarikçilerin teslimat süreleri uzadı. Teslimat sürelerinde en belirgin artış kimyasallar, plastik ve kauçuk ürünlerinde görüldü. Teslimatlardaki gecikmeler, satın alma faaliyetlerindeki genele yayılı azalmaya rağmen gerçekleşti. Takip edilen on sektörden sekizinde satın alma hacmi geriledi.

İmalatta bozulma yedinci ayda da sürdü

İSTANBUL Sanayi Odası (ISO) Türkiye İmalat PMI, ocakta 49,2 değerini aldı. **ISO Türkiye İmalat PMI** anketinin ocak ayı sonuçları açıklandı. Eşik değeri olan 50,0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, 2023 Aralık'ta 47,4 olan **manşet PMI**, Ocak 2024'te 49,2'ye yükselerek faaliyet koşullarındaki bozulmanın hafiflediğine işaret etti. **Manşet PMI** son dört ayın en yüksek değerine ulaşsa da üst üste yedinci ay 50,0 eşik değerini altında kaldı. Faaliyet koşullarında olumsuz seyrin hafiflemesiyle uyumlu bir şekilde, üretimdeki azalış son altı ayın en düşük hızında ölçüldü.

Anket katılımcılarına göre ocak ayında talep, kırılma eğilimini korumakla birlikte bazı iyileşme işaretleri de gösterdi. Yeni siparişlerde daralma eğiliminin yedinci aya ulaşması, talepte devam eden kırılma eğilimi doğrulayan bir diğer gelişme oldu.

Yeni ihracat siparişleri de yavaşladı, ancak söz konusu yavaşlama oldukça ılımlı düzeyde gerçekleşti. Yeni siparişlerdeki zayıflamaya bağlı olarak firmalar satın alma faaliyetlerini ve stoklarını da azalttı. Bununla birlikte, istihdam aralık ayındaki sınırlı artışın ardından yeni yılın ilk ayında yatay seyretti.

SINIRLI BÜYÜME

ISO Türkiye Sektörel PMI raporu ham mad-

de maliyetlerindeki yükseliş ve liradaki değer kaybının yanı sıra asgari ücret zammının da etkisiyle yılın başında enflasyonun keskin bir şekilde hızlandığına işaret etti. Talep ve üretimin baskı altında kaldığı ocak ayında büyüme yalnızca kimyasal, plastik ve kauçuk sektörü ile sınırlı oldu. İstihdam tarafında ise daha olumlu gelişmeler öne çıktı ve on sektörden beşi çalışan sayılarını artırdı.

İMALAT GİRDİ MALİYETLERİ

Ocak ayında girdi maliyetleri imalat **sanayi** genelinde belirgin artışlar kaydetti. Metalik olmayan mineral ürünler hariç tüm sektörlerde enflasyon ivme kazandı. En keskin fiyat artışı kara ve deniz taşıtlarında kaydedilirken en düşük enflasyon ise ana metallerde gerçekleşti.

EN SERT DÜŞÜŞ GİYİM VE DERİDE

İmalatçılar 2024 yılının başında zorlu bir talep ortamıyla karşı karşıya kaldı. Kimyasal, plastik ve kauçuk ürünleri hariç tüm sektörlerde yeni siparişler yavaşlama kaydederken en sert düşüşün yaşandığı sektör ise giyim ve deri ürünleri oldu. Dış talep tarafında ise daha olumlu bir tablo ortaya çıktı. Dört sektörde yeni ihracat yeni siparişleri artış gösterirken en hızlı genişleme makine ve metal ürünlerinde gerçekleşti.

Ocakta toplam yeni siparişlerde olduğu gibi

üretimde de büyüme kimyasal, plastik ve kauçuk sektörü ile sınırlı kaldı. Takip edilen on sektörden yansı yeni yıla istihdamını genişleterek başlangıç yaptı. Gıda ürünleri son dört ayda ilk kez çalışan sayılarını artırdı. Buna karşılık en belirgin istihdam kaybı ise giyim ve deri ürünleri firmalarında görüldü.

TEDARİKÇİ TESLİMAT SÜRESİ UZADI

Ocakta Kızıldeniz'de yaşanan sorunlara bağlı olarak ortaya çıkan gecikmelerin etkisiyle, on sektörden yedisinde tedarikçilerin teslimat süreleri uzadı. Teslimat sürelerinde en belirgin artış kimyasallar, plastik ve kauçuk ürünlerinde görüldü. Gecikmeler, satın alma faaliyetlerindeki genele yayılı azalmaya rağmen gerçekleşti. Takip edilen on sektörden sekizinde satın alma hacmi geriledi.